

ΕΘΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

**ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ
Θ' ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΣΕΙΡΑΣ**

ΑΘΗΝΑ 1995

**ΤΜΗΜΑ
ΓΕΝΙΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ**

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

Α΄ ΤΡΙΜΗΝΟ

1. Νομοθετική Θεωρία και Νομοθετική Πρακτική Ι (24 ώρες)
2. Δημόσια Οικονομική και Νομισματική Πολιτική Ι (24 ώρες)
3. Εθνικές και Κοινοτικές Πολιτικές κατά τομείς Ι (24 ώρες)
4. Οικονομική Αξιολόγηση Μέτρων και Συνεπειών της Πολιτικής - Διαχείριση Δημοσίων Πόρων Ι (24 ώρες)
5. Ανάλυση και Εφαρμογές Δημόσιας Πολιτικής Ι, (24 ώρες)
6. Οργανωτική Συμπεριφορά και Διοίκηση Ανθρώπινου Παράγοντα (24 ώρες)
7. Εφηρμοσμένη Οργανωτική Θεωρία και Οργανωτικός Σχεδιασμός (24 ώρες)
8. Βάσεις Δεδομένων και Πληροφοριακά Συστήματα Διοίκησης (58 ώρες)

Β΄ ΤΡΙΜΗΝΟ

1. Νομοθετική Θεωρία και Νομοθετική Πρακτική ΙΙ (24 ώρες)
2. Εθνική Διοίκηση και Ε.Ε. (24 ώρες)
3. Δημόσια Οικονομική και Νομισματική Πολιτική ΙΙ (24 ώρες)
4. Εθνικές και Κοινοτικές Πολιτικές κατά τομείς ΙΙ (24 ώρες)
5. Οικονομική Αξιολόγηση Μέτρων και Συνεπειών της Πολιτικής - Διαχείριση Δημοσίων Πόρων ΙΙ (24 ώρες)
6. Ανάλυση και Εφαρμογές Δημόσιας Πολιτικής Ι, ΙΙ (24 ώρες)
7. Διοίκηση και Επικοινωνία. Σχέσεις Κράτους - Πολίτη (24 ώρες)
8. Απλούστευση Διοικητικών Διαδικασιών (24 ώρες)
9. Εφαρμογές Πληροφορικής, Ποσοτικών μεθόδων και προτύπων πρόβλεψης στη λήψη αποφάσεων (48 ώρες)

ΤΜΗΜΑ ΓΕΝΙΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

1. Νομοθετική Θεωρία και Νομοθετική Πρακτική I, II (48 ώρες)

- Προκοινοβουλευτική νομοθετική διαδικασία
  - Διοίκηση και Κοινοβούλιο
  - Ιεραρχία κανόνων Δικαίου και η θέση των δημοσίων υπαλλήλων απέναντι στους κανόνες δικαίου
- Η διαδικασία παραγωγής των κανόνων Δικαίου
  - Εύρεση προβλήματος και διατύπωση στόχου
  - Ανάλυση δικαϊκής πραγματικότητας
  - Μελέτη συγκριτικού δικαίου
  - Προσδιορισμός της κοινωνικοπολιτικής διάστασης
  - Δημόσια Διοίκηση και ομάδες συμφερόντων
  - Έλεγχος αναγκαιότητας (Tests, προσομοιώσεις, μοντέλα, διόρθωση, εκ των υστέρων έλεγχος).
  - Η διατύπωση των διατάξεων
- Κατάρτιση νομικών κειμένων
  - Νομοτεχνικά αξιώματα και συστηματική
  - Γλωσσικοί και Νομοτεχνικοί κανόνες σε προσχέδια νόμων, προεδρικών διαταγμάτων, υπουργικών αποφάσεων, ατομικών διοικητικών πράξεων κλπ.
- Διαδικασία κωδικοποιήσεων
  - Εφαρμογή κανόνων δικαίου
  - Κοινοβουλευτική νομοθετική διαδικασία
- Σχέση προκοινοβουλευτικής και κοινοβουλευτικής νομοθετικής διαδικασίας στην ελληνική και αλλοδαπή έννομη τάξη

2. Εθνική Διοίκηση και Ευρωπαϊκή Ένωση (24 ώρες)

- Η εκτελεστική εξουσία: Πρόεδρος της Δημοκρατίας, Κυβέρνηση, Διοίκηση.
- Η προκοινοβουλευτική νομοθετική διαδικασία στην Ελλάδα.
  - κρίση του κοινοβουλευτισμού, ο ρόλος της διοίκησης στη διαδικασία νομοθέτησης πριν από το κοινοβούλιο, ρόλος των ομάδων συμφερόντων.

- Δημόσια πολιτική και η διαδικασία λήψης των αποφάσεων.
  - Πολιτική, δημόσια πολιτική, τα μεγάλα προβλήματα και οι διαδικασίες λήψης αποφάσεων.
- Κοινοτική διοίκηση.
  - ανάλυση του κοινοτικού συστήματος με γνώμονα τον εντοπισμό των υποχρεώσεων της εθνικής Διοίκησης.
- Η προετοιμασία/διαμόρφωση της ελληνικής ευρωπαϊκής πολιτικής και ο ρόλος της διοίκησης.
  - οργάνωση και λειτουργία της ελληνικής διοίκησης για τη διαμόρφωση των εθνικών θέσεων, πολιτική ανθρώπινου δυναμικού.
- Τοπική διοίκηση και ευρωπαϊκή ενοποίηση.
  - ο κοινοτικός ρόλος της τοπικής αυτοδιοίκησης και της αποκεντρωμένης διοίκησης. Επιτροπή των περιφερειών, εταιρική σχέση.
- Ομάδα συμφερόντων και ευρωπαϊκή ενοποίηση.
  - μορφές οργάνωσης των ομάδων συμφερόντων και εκπροσώπησης στο κοινοτικό σύστημα (lobbying).
- Η εφαρμογή του κοινοτικού δικαίου στην Ελλάδα.
  - επιλογή του Έλληνα νομοθέτη για την εφαρμογή του κοινοτικού δικαίου. Προβλήματα εφαρμογής, ο ρόλος του Έλληνα δικαστή.
  - σειρά μαθημάτων με βάση φακέλλους παραδειγμάτων πολιτικής που αφορούν σε όλες τις φάσεις συμμετοχής της διοίκησης στο κοινοτικό σύστημα. Παραδείγματα και ασκήσεις που αφορούν στην εφαρμογή του κοινοτικού δικαίου. Τα μαθήματα γίνονται από επιλεγμένους υπαλλήλους χειριστές από την ελληνική διοίκηση.

3. Δημόσια Οικονομική και Νομισματική Πολιτική I, II (48 ώρες)

- Δημόσια Οικονομική
  - Το οικονομικό σύστημα χωρίς δημόσιο τομέα
  - Οι ατέλειες της αγοράς και η ανάγκη παρέμβασης του κράτους
  - Ο ρόλος του κράτους στην οικονομία και οι μηχανισμοί λήψης αποφάσεων
  - Δημόσιες δαπάνες (διάθρωση, διαχρονική εξέλιξη, ανάλυση δημοσίων δαπανών).
  - Αξιολόγηση και επιλογή δημοσίων δαπανών: Η θεωρία των δημοσίων αγαθών.
  - Χρηματοδότηση δημοσίων δαπανών (φορολογία, δημόσιος δανεισμός).
  - Κατηγορίες φόρων (φόροι εισοδήματος, περιουσίας, δαπάνης και φόρος προστιθέμενης αξίας).

- Δημοσιονομική πολιτική
- Εθνική και κοινοτική φορολογική πολιτική. Κοινοτικός προϋπολογισμός.
- Νομισματική πολιτική
- Το Ευρωπαϊκό Νομισματικό Σύστημα και η Συναλλαγματική Πολιτική.
- Ευρωπαϊκή Οικονομική Πολιτική και Νομισματική Ένωση.

4. Εθνικές και Κοινοτικές Πολιτικές κατά τομείς I,II (48 ώρες)

- Βιομηχανική Πολιτική
- Αγροτική Πολιτική
- Τουριστική Πολιτική
- Κοινωνική Πολιτικής
- Περιβαλλοντική Πολιτική
- Εξαγωγική Πολιτική
- Πολιτική Μεταφορών
- Πολιτική για την Έρευνα και Τεχνολογία

5. Οικονομική Αξιολόγηση Μέτρων και Συνεπειών της Πολιτικής - Διοίκησης και Διαχείριση Δημόσιων Πόρων I, II (48 ώρες)

- Προγραμματισμός ως ακολουθία μέτρων πολιτικής. Έννοια, τύποι και χαρακτηριστικά της διαδικασίας προγραμματισμού. Στόχοι και μέσα.
- Εθνικός και Περιφερειακός Προγραμματισμός. Χαρακτηριστικά της διαδικασίας κατάρτισης προγραμμάτων ανάπτυξης.
- Οικονομική αξιολόγηση μέτρων πολιτικής, προγραμμάτων και έργων.
  - Αναγνώριση/Εξειδίκευση προβλημάτων. Ανάλυση αυτών. Στόχοι και εναλλακτικές λύσεις. Άμεσες και έμμεσες συνέπειες αυτών. Σύγκριση εναλλακτικών.
  - Ex ante εκτίμηση (appraisal) των προσδοκώμενων αποτελεσμάτων. Αξιολόγηση σε ιδιωτικό - οικονομικό και κοινωνικό - εθνικό επίπεδο. Αξιακή αποτίμηση των συνεπειών μιας πολιτικής που διαφεύγουν του μηχανισμού της αγοράς. Αποδοτικότητα και Αποτελεσματικότητα.
  - Πολυκριτήριακή αξιολόγηση προγραμμάτων και έργων. Εναλλακτικές μεθοδολογίες.
  - Μεγάλα έργα (επενδυτικά σχέδια) με μακρόχρονες συνέπειες. Ο χειρισμός της αβεβαιότητας και μέθοδοι αξιολόγησής τους.
  - Υλοποίηση μέτρων πολιτικής. Διοικητική και οικονομική παρακολούθηση της υλοποίησης, ανάλυση των καθυστερήσεων και τρόποι αντιμετώπισής τους.
  - Ex post αξιολόγηση (evaluation) των εφαρμοσθέντων μέτρων και συνεπειών της πολιτικής. Εξαγωγή συμπερασμάτων - μαθημάτων,

ανάδραση (feedback).

- Εφαρμογές
  - Μεγάλα έργα, όπως: Γέφυρα Ρίου - Αντιρίου, σιδηρόδρομος κ.α
  - Προγράμματα όπως: Ο χειρισμός/ανακύκλωση σκουπιδιών ή χωματερές.
  - Ανάλυση μέτρων προληπτικής ιατρικής (π.χ. Εμβολιασμός)
  - Ανάλυση μετρων περικοπής δημοσίων δαπανών και παύσεως ή περιορισμού δραστηριοτήτων.
- Δημόσιο Λογιστικό.
- Η διαδικασία κατάρτισης του Προϋπολογισμού του Κράτους (τακτικού και Προϋπολογισμού Δημοσίων Επενδύσεων).

Συζήτηση επί προτάσεων και προσπαθειών βελτιώσεως του προϋπολογισμού.

6. Ανάλυση και Εφαρμογές Δημόσιας Πολιτικής I, II (48 ώρες)

- Ανάλυση Δημόσιας Πολιτικής
  - A. Κριτήρια δημοσίων αποφάσεων
    1. Συστημικό Πρότυπο (δομικό και λειτουργικό) λήψεως αποφάσεων
    2. Έννοια αρίστης δημόσιας πολιτικής
    3. Μετακριτήρια δημόσιας επιλογής
    4. Ανάλυση κόστους-οφέλους/Ανάλυση κόστους - αποτελεσματικότητας
    5. Αξιολογική Ανάλυση και Κριτική
  - B. Εκτέλεση
    1. Η θέση της εκτέλεσης στο συστημικό πρότυπο λήψεως αποφάσεων : απόφαση και πράξη
    2. Ανάγκες για την ιδιαίτερη μελέτη της εκτελέσεως.
    3. Μεθοδολογία σπουδής εκτελέσεως : Προσεγγίσεις "top-bottom", "bottom - up".
    4. Όροι αποτελεσματικής εκτελέσεως.
    5. Νομιμότης και Ορθότης εκτελέσεως
    6. Αποτυχίες
  - Γ. Αξιολόγηση
    1. Φύση και σκοπός αξιολόγησης
    2. Μέθοδοι αξιολογήσεως
    3. Χρησιμοποίηση αποτελεσμάτων αξιολογήσεως

- Ανάλυση πρακτικών θεμάτων

Εφαρμογή της μεθοδολογίας σχεδιασμού της Δημόσιας Πολιτικής σε επιλεγμένα πρακτικά θέματα από την ελληνική διοικητική πραγματικότητα.

7. Οργανωτική Συμπεριφορά και Διοίκηση Ανθρώπινου Παράγοντα (24 ώρες)

- Εισαγωγή στην Οργανωτική Συμπεριφορά
- Ατομο και συμπεριφορά
- Παρακίνηση (Motivation)
- Ηγεσία (leadership)
- Δυναμική ομάδων
- Επικοινωνία
- Ανάθεση καθηκόντων (delegation)
- Αξιολόγηση και ανάπτυξη υφισταμένων (performance appraisal development)
- Καθοδήγηση (coaching)
- Οργανωσιακό κλίμα και κουλτούρα.

8. Εφαρμοσμένη Οργανωτική Θεωρία και Οργανωτικός Σχεδιασμός (24 ώρες)

- Θεωρία οργανώσεων και σχεδιασμός δημοσίων οργανώσεων.
  - Το αντικείμενο του Οργανωτικού Σχεδιασμού.
  - Η διάκριση μεταξύ τυπικής - άτυπης συμπεριφοράς.
  - Διαστάσεις της δομής των δημοσίων οργανώσεων.
  - Διαφοροποίηση της διοικητικής δράσης.
  - Συγκέντρωση της εξουσίας λήψης αποφάσεων.
  - Τυποποίηση της διοικητικής συμπεριφοράς.
  - Κριτήρια τμηματοποίησης του οργανωτικού έργου (σκοπός, διαδικασίες, κοινό, περιφέρεια).
  - Εναλλακτικά Δομικά Πρότυπα.
  - Ανάλυση περιπτώσεων από την ελληνική και διεθνή εμπειρία.
- Ενδεχομενικοί όροι του σχεδιασμού των οργανώσεων.
  - Από την άριστη στην ενδεχομενική οργανωτική δομή.
  - Ο ρόλος της τεχνολογίας στη δόμηση της οργανωτικής συμπεριφοράς.
  - Η σημασία του μεγέθους στη συγκρότηση των οργανώσεων.
  - Περιβάλλον και δομική μορφολογία των οργανώσεων.
  - Δημόσια πολιτική και δομή των δημοσίων οργανώσεων.
  - Πρακτικές ασκήσεις.
- Διοικητική αναδιοργάνωση και οργανωτική ανάπτυξη.
  - Η έννοια και η φύση της αναδιοργάνωσης.
  - Το διαχρονικό αίτημα της αναδιοργάνωσης.
  - Τεχνικές διάγνωσης ενδοοργανωτικών αδυναμιών και δυνατοτήτων.
  - Στρατηγικές αναδιοργάνωσης.
  - Υλοποίηση πολιτικών αναδιοργανώσεων.
  - Αξιολόγηση αποτελεσμάτων αναδιοργάνωσης.
- Διοικητική αναδιοργάνωση και οργανωτική μάθηση.
  - Η έννοια και η φύση της οργανωτικής μάθησης.
  - Εναλλακτικές θεωρήσεις της οργανωτικής μάθησης.

- Μηχανισμοί οργανωτικής μάθησης.
  - Προϋποθέσεις οργανωτικής μάθησης.
  - Οργανωτική μάθηση και ανάπτυξη οργανώσεων.
- Διοικητική αναδιοργάνωση και ανάπτυξη οργανώσεων.
    - Η έννοια και η φύση της οργανωτικής ανάπτυξης.
    - Εναλλακτικά “παραδείγματα” οργανωτικής ανάπτυξης (συστημικό, συμπεριφορικό και το παράδειγμα της δράσης).
    - Δομικές αλλαγές και οργανωτική ανάπτυξη.
    - Οργανωτική ανάπτυξη και διοίκηση ολικής ποιότητας.

9. Διοίκηση και Επικοινωνία. Σχέσεις Κράτους - Πολίτη (24 ώρες)

- Ανάλυση της δημόσιας υπηρεσίας ως υπηρεσίας προς τον πολίτη (ως μέσου για την πραγματοποίηση των σκοπών του) και του συμβαδίσματος του ιδιωτικού συμφέροντος του πολίτη με το γενικό (ή δημόσιο) συμφέρον.
- Ανάλυση των υπηρεσιών του σύγχρονου διοικητικού κράτους προς τον πολίτη ως χρήστη ή καταναλωτή των δημοσίων υπηρεσιών, όχι μόνον στην περίπτωση της παροχικής διοικήσεως που ασκείται από δημόσιες επιχειρήσεις ή οργανισμούς (πρβλ. γι’ αυτό ειδικώς ν.2251/1994 “Για την προστασία των καταναλωτών”, άρθρο 13: “Επιτροπή Προστασίας των καταναλωτών των Δημοσίων Επιχειρήσεων και Οργανισμών”), αλλά και στις λοιπές μορφές Διοικήσεως.
- Ανάλυση της εξάρτησης της Διοίκησης από τις σχέσεις της με τον πολίτη. Ανάλυση των στοιχείων του δημοσίου συμφέροντος που επηρεάζονται από την σχέση αυτή:
  - Της ασφάλειας των συναλλαγών
  - Της αποτελεσματικότητας της διοικητικής δράσης και μέσω της αποδοχής των διοικητικών αποφάσεων.
  - Της προώθησης της οικονομικής δραστηριότητας. Ιδιαίτερη αναφορά στον δεσμό μεταξύ σχέσεων κράτους-πολίτη και εθνικής οικονομίας:
    - i. Η αποδοχή των διοικητικών αποφάσεων ως τρόπος μείωσης του κόστους του κράτους δικαίου.
    - ii. Ο δείκτης του κόστους (χρονικού, διαδικαστικού) της επαφής του πολίτη με την Διοίκηση ως οικονομικό μέγεθος. Η μείωση του κόστους ως δημόσιο συμφέρον.
    - iii. Η εξάρτηση της ιδιωτικής οικονομικής δραστηριότητας από την σύγχρονή Διοίκηση. Η προώθηση της ιδιωτικής οικονομικής δραστηριότητας ως δημόσιο συμφέρον.
- Η “προσφορά” δημοσίων υπηρεσιών ως marketing, ιδιαίτερα στα εξής σημεία:
  - Την ενημέρωση για τις παρεχόμενες υπηρεσίες, το κόστος και τα πλεονεκτήματα της τήρησης τους ή της προσφυγής σ’ αυτές.
  - Την συνεργασία με τον πολίτη για την εξεύρεση από κοινού αποδεκτής λύσης
    - Την ενθάρρυνση του πολίτη να απευθύνεται στη Διοίκηση
    - Την παροχή εξηγήσεων για το διοικητικό μέτρο, για τις ευχέρειες της Διοικήσεως ως προς την λήψη του για την χρήση τους
    - Την δημιουργία εμπιστοσύνης.

- Μέσα για την προαγωγή των σχέσεων Κράτους-Πολίτη

α) Εξωτερικά μέσα:

- Η έγκαιρη ενημέρωση.
- Οι τρόποι ενημέρωσης (ενημερωτικά φυλλάδια τηλεφωνική ενημέρωση, ενημέρωση μέσω τηλεομοιοτυπίας, παροχή πληροφοριών για άλλους τρόπους ενημέρωσης, π.χ. από κεντρικές υπηρεσίες).
- Η πληροφόρηση για τα τηρούμενα από τη Διοίκηση στοιχεία, η παροχή αντιγράφων.
- Η πληροφόρηση για την διοικητική χρήση των στοιχείων που καλείται να παράσχει ο πολίτης.
- Η ενημέρωση του πολίτη για το εύρος των παρεχόμενων υπηρεσιών, για την ύπαρξη περισσότερων τυχόν εναλλακτικών δυνατοτήτων ενεργειών του ή ενεργειών της διοικήσεως, για τις αρμοδιότητες της διοικήσεως, για την διαδικασία.
- Η ενημέρωση του πολίτη, ώστε να μπορεί να κατευθύνει τις ενέργειες του προς συγκεκριμένο σκοπό.
- Η απάντηση στον πολίτη με θετική πράξη.
- Η αιτιολογία και η παροχή εξηγήσεως.
- Η απλούστευση της εξωτερικής διαδικασίας και η χρήση άτυπων διαδικασιών.
- Η χρήση των δυνατοτήτων συμβιβαστικής επιλύσεως διαφορών.
- Η ταχεία διεκπαιρέωση.

β) Εσωτερικά μέσα:

- Η απλούστευση των εσωτερικών διαδικασιών. Η εσωτερική συλλογή στοιχείων, αντί της αναθέσεως της στον πολίτη.
- Η χρήση άτυπων μορφών εσωτερικής διαβούλευσης.
- Εσωτερική οργάνωση της ενημέρωσης
- Ο έλεγχος της ποιότητας των παρεχομένων υπηρεσιών.
- Ο έλεγχος παραπόνων.
- Η αντιμετώπιση από τον υπάλληλο των σχέσεων του προς τον πολίτη ως στοιχείο αξιολόγησης του υπαλλήλου.

• Οσον αφορά το θεσμικό πλαίσιο, ανάλυση όχι μόνον του minimum υποχρεώσεων που θεσπίζει η ειδική νομοθεσία για τις σχέσεις Κράτους-Πολίτη, αλλά κυρίως των γενικών αρχών που διέπουν τις σχέσεις αυτές (ατομικά δικαιώματα, αρχή της αποτελεσματικότητας της διοίκησης, αρχή της αναλογικότητας, αρχές κράτους δικαίου, αρχή της προστατευόμενης εμπιστοσύνης, αρχή της χρηστής διοικήσεως) και των ευχερειών που παρέχει η λοιπή νομοθεσία για την προαγωγή των σχέσεων κράτους-πολίτη πέραν του υποχρεωτικού minimum.

10. Απλούστευση Διοικητικών Διαδικασιών (24 ώρες)

- Έννοια και Ιστορική εξέλιξη της διοικητικής απλούστευσης.
- Διοικητική απλούστευση και γραφειοκρατικό μοντέλο
- Διαστάσεις της διοικητικής απλούστευσης
- Οργανωτική απλούστευση
- Εναλλακτικές μορφές επίλυσης διοικητικών διαφορών
- Εναλλακτικοί τρόποι ρύθμισης και σύγχρονες νομοθετικές τάσεις και πρακτικές

- Εξέταση πρακτικών περιπτώσεων απλούστευσης διοικητικών διαδικασιών.

11. Βάσεις Δεδομένων και Πληροφοριακά Συστήματα Διοίκησης (58 ώρες)

Στόχος του μαθήματος είναι να παράσχει εκείνες τις γνώσεις, από τον χώρο των Βάσεων Δεδομένων (ΒΔ) και των Πληροφοριακών Συστημάτων Διοίκησης (ΠΣΔ), που πρέπει να κατέχει ένα υψηλών προδιαγραφών στέλεχος της Δημόσιας Διοίκησης ώστε να μπορεί, αφ' ενός να συνεργάζεται αποτελεσματικά με τους ειδικούς στο χώρο της Πληροφορικής, και αφ' ετέρου να αναπτύσσει μικρής εμβέλειας εφαρμογές προκειμένου να αντιμετωπίζει αποτελεσματικά διάφορους τύπους προβλημάτων του Δημόσιου Τομέα.

Ενότητες του μαθήματος: Συστήματα και συστημική προσέγγιση στην αντιμετώπιση προβλημάτων, οντότητα συστήματος και χαρακτηριστικά οντότητας, σχέσεις μεταξύ οντοτήτων, Βάσεις Δεδομένων και Συστήματα Διαχείρισης Βάσεων Δεδομένων (ΣΔΒΔ), Πληροφοριακά Συστήματα Διοίκησης, πηγές πληροφόρησης και ο ρόλος των Η/Υ, αξιοποίηση των παρεχομένων, από ΠΣΔ, πληροφοριών στη λήψη αποφάσεων. Το μάθημα θα διδαχθεί στο πλαίσιο προβλημάτων που αφορούν στο Δημόσιο Τομέα και θα αναπτυχθούν, μικρής εμβέλειας, σχετικές εφαρμογές με χρήση λογισμικού ΣΔΒΔ.

12. Εφαρμογές Πληροφορικής, Ποσοτικών Μεθόδων και Προτύπων Πρόβλεψης στη Λήψη Αποφάσεων (48 ώρες).

Στόχος του μαθήματος είναι να διασυνδέσει τις σχετικές γνώσεις των σπουδαστών και να τις αξιοποιήσει συνολικά στην αντιμετώπιση προβλημάτων του Δημόσιου Τομέα.

Το μάθημα θα βασίζεται σε μελέτες περιπτώσεων (case studies). Θα τοποθετούνται προβλήματα του Δημόσιου Τομέα τα οποία θα προσεγγίζονται και θα αναλύονται με σκοπό τη λήψη αποφάσεων. Οι σπουδαστές θα αξιοποιούν συνδυαστικά σημαντικό μέρος των γνώσεων που έχουν πάρει από τα μαθήματα Πληροφορικής και Ποσοτικών Μεθόδων και θα ωθούνται στη χρήση κάποιας μεθοδολογίας για την ανάπτυξη των σχετικών συστημάτων. Τα προβλήματα που θα αναλύονται θα διαφοροποιούνται ανάλογα με το τμήμα εξειδίκευσης των σπουδαστών.

**ΤΜΗΜΑ
ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ**

Α΄ ΤΡΙΜΗΝΟ

1. Το θεσμικό πλαίσιο της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στην Ελλάδα και την Ε.Ε. (24 ώρες).
2. Νομοθετική Θεωρία και Νομοθετική Πρακτική Ι (24 ώρες)
3. Δημόσια Οικονομική και Νομισματική Πολιτική Ι (24 ώρες)
4. Εθνικές και Κοινοτικές Πολιτικές κατά τομείς Ι (24 ώρες)
5. Οικονομική Αξιολόγηση Μέτρων και Συνεπειών της Πολιτικής - Διαχείριση Δημοσίων Πόρων Ι (24 ώρες)
6. Οργανωτική Συμπεριφορά και Διοίκηση Ανθρώπινου Παράγοντα (24 ώρες)
7. Περιφερειακός Προγραμματισμός και Χωροταξικός Σχεδιασμός (24 ώρες)
8. Βάσεις Δεδομένων και Πληροφοριακά Συστήματα Διοίκησης (58 ώρες)

Β΄ ΤΡΙΜΗΝΟ

1. Νομοθετική Θεωρία και Νομοθετική Πρακτική ΙΙ (24 ώρες)
2. Εθνική Διοίκηση και Ε.Ε. (24 ώρες)
3. Οικονομική Διοίκηση και Διαχείριση των Οικονομικών Πόρων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. (24 ώρες)
4. Δημόσια Οικονομική και Νομισματική Πολιτική ΙΙ (24 ώρες)
5. Εθνικές και Κοινοτικές Πολιτικές κατά τομείς ΙΙ (24 ώρες)
6. Οικονομική Αξιολόγηση Μέτρων και Συνεπειών της Πολιτικής - Διαχείριση Δημοσίων Πόρων ΙΙ (24 ώρες)
7. Πολεοδομικός Προγραμματισμός - Σχεδιασμός και εφαρμογές (30 ώρες)
8. Εφαρμογές πληροφορικής, Ποσοτικών μεθόδων και Προτύπων Πρόβλεψης στη λήψη αποφάσεων (48 ώρες).

ΤΜΗΜΑ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

1. Το θεσμικό πλαίσιο της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στην Ελλάδα και την Ε.Ε. (24 ώρες).

- Γενικό πλαίσιο προβληματισμού: Η Τοπική Αυτοδιοίκηση (Τ.Α) ως κοινωνικός, πολιτικό και διοικητικός θεσμός.
- Ιστορική διαμόρφωση και εξέλιξη του θεσμού της ΤΑ στην Ελλάδα.
- Θεσμικό και νομικό πλαίσιο δράσης της Τ.Α στην Ελλάδα
- Ανάλυση του νομοσχεδίου για το Δεύτερο Βαθμό Τ.Α.:
  - A. Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση
  - B. Πρωτοβάθμια Αυτοδιοίκηση
  - Γ. Περιφερειακή Διοίκηση
- Το προσωπικό της Τ.Α - Οργάνωση υπηρεσιών
- Ευρωπαϊκός Χάρτης Τοπικής Αυτονομίας
- Εισαγωγή στη συγκριτική Τ.Α.
- Η Τ.Α. στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Βαθμοί, όργανα, αρμοδιότητες, πόροι, προσωπικό εποπτεία Ο.Τ.Α.

2. Οικονομική Διοίκηση και Διαχείριση των Οικονομικών Πόρων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. (24 ώρες)

- Οικονομική διοίκηση των Ο.Τ.Α.
- Ο ρόλος της Τ.Α. στην οικονομική διαδικασία
- Ο ρόλος της Τ.Α. στην οικονομική ανάπτυξη
- Πόροι των Ο.Τ.Α. : Παρουσίαση και ανάλυση της νομοθεσίας :
  - α) Κεντρικοί Αυτοτελείς Πόροι
  - β) Ίδιοι πόροι
  - γ) Χρηματοδοτήσεις προγραμμάτων και έργων
  - δ) Δανεισμός
  - ε) Περιουσία
- Σύστημα βεβαίωσης και είσπραξης των ίδιων πόρων των Ο.Τ.Α.
- Επιχειρηματική δραστηριότητα των Ο.Τ.Α. από τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά Ταμεία:
  - Μ.Ο.Π
  - Κ.Π.Σ
  - Κοινοτικές πρωτοβουλίες - προγράμματα
  - Ειδικά Αναπτυξιακά προγράμματα Τ.Α.
- Οικονομική διοίκηση και διαχείριση πόρων σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες.

4. Περιφερειακός Προγραμματισμός και Χωροταξικός Σχεδιασμός (24 ώρες)

- Κατηγορίες περιφερειακού προγραμματισμού και σχεδιασμού.
- Περιφέρειες Προγραμματισμού.
- Χωρικά επίπεδα σχεδιασμού.
- Μέθοδοι ανάλυσης του χώρου.
- Δίκτυα οικισμών.
- Αστικός σχεδιασμός.
- Θεσμικό πλαίσιο.
- Ο περιφερειακός τοπικός προγραμματισμός στο πλαίσιο της Ε.Ε.
- Ευρωπαϊκή περιφερειακή και χωροταξική πολιτική.
- Ανάλυση ζητημάτων μεθοδολογίας εκπόνησης μελετών και επεξεργασίας στοιχείων σε συσχετισμό με τις εφαρμογές και πολιτικές αστικού σχεδιασμού στην Ελλάδα και την Ευρωπαϊκή Ένωση.
- Ανάλυση ελληνικών και ευρωπαϊκών περιπτώσεων αστικού σχεδιασμού.
- Ο ρόλος των μητροπολιτικών περιοχών.
- Εξελίξεις στη δομή και οργάνωση του αγροτικού χώρου.
- Υποδομές (κοινωνικές υποδομές, ενέργεια, τηλεπικοινωνίες, δίκτυα μεταφορών)
- Τοπική ανάπτυξη (νέοι θεσμοί στην Ελλάδα και Ευρώπη).
- Ενδογενής ανάπτυξη

5. Πολεοδομικός Προγραμματισμός - Σχεδιασμός και Εφαρμογές (30 ώρες)

- Πολεοδομικός Προγραμματισμός
- Βασικές θεωρητικές έννοιες
- Επίπεδα πολεοδομικού προγραμματισμού.
- Βασικές στατιστικές έννοιες (συνθήκες στέγασης, διαβίωσης, πυκνότητες, πληθυσμιακά χαρακτηριστικά).
- Πολεοδομικά σταθερότυπα (κατοικία, ελεύθεροι χώροι, κοινωνικές ανάγκες)
- Μέθοδοι πολεοδομικού σχεδιασμού
- Ειδικά θέματα (αναπλάσεις, υποδομές, δίκτυα μεταφορών, συγκοινωνίες).
- Θεσμικό πλαίσιο.
- Σύγχρονες τάσεις.

**ΤΜΗΜΑ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ**

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

Α΄ ΤΡΙΜΗΝΟ

1. Οικονομία της Υγείας - Χρηματοδότηση Υπηρεσιών Υγείας (24 ώρες).
2. Δημόσια Οικονομική και Νομισματική Πολιτική I (24 ώρες)
3. Διοίκηση Ανθρώπινου Δυναμικού (24 ώρες)
4. Οργανωτική Συμπεριφορά και Διοίκηση Ανθρώπινου Παράγοντα (24 ώρες)
5. Ανάλυση Συστημάτων Υγείας - Οργάνωση - Προγραμματισμός και Διοίκηση Υπηρεσιών Υγείας.(24 ώρες).
6. Ειδικά θέματα Λειτουργίας Νοσοκομειακών Μονάδων I (24 ώρες).
7. Θεματα Διοίκησης Νοσοκομείων (24 ώρες)
8. Βάσεις Δεδομένων και Πληροφοριακά Συστήματα Διοίκησης (58 ώρες)

Β΄ ΤΡΙΜΗΝΟ

1. Εργατικό Δίκαιο και Δίκαιο Κοινωνικών Ασφαλίσεων (30 ώρες)
2. Νομικά και ηθικά ζητήματα και θέματα ιατρικής ευθύνης (24 ώρες).
3. Δημόσια Οικονομική και Νομισματική Πολιτική II (24 ώρες)
4. Οικονομική Αξιολόγηση Μέτρων και Συνεπειών της Πολιτικής - Διαχείριση Δημοσίων Πόρων (48 ώρες)
5. Συστήματα Διασφάλισης Ποιότητας Υπηρεσιών Υγείας (24 ώρες)
6. Επιδημιολογία και Στατιστική για Οργανισμούς Υγείας (24 ώρες)
7. Εφαρμογές πληροφορικής, Ποσοτικών μεθόδων και Προτύπων Πρόβλεψης στη λήψη αποφάσεων (48 ώρες)

ΤΜΗΜΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

1. Ανάλυση Συστημάτων Υγείας - Οργάνωση - Προγραμματισμός και Διοίκηση Υπηρεσιών Υγείας. (24 ώρες).

- Συνολική Εξέταση ενός συστήματος υγείας
- Συνολική Εξέταση των επιπτώσεων του συστήματος υγείας στην υγεία του πληθυσμού και στην κοινωνική / οικονομική εξέλιξη της χώρας
- Συγκριτική ανάλυση συστημάτων υγείας διαφόρων χωρών
- Παράθεση πλεονεκτημάτων - μειονεκτημάτων των διαφόρων συστημάτων υγείας
- Επισήμανση των κοινωνικο - οικονομικών ιδιοτεροτήτων του Εθνικού Συστήματος Υγείας της Χώρας μας.

2. Οικονομία της Υγείας - Χρηματοδότηση Υπηρεσιών Υγείας (24 ώρες).

- Ιστορική προσέγγιση ανάπτυξης του κλάδου.
- Προβλήματα και ανάγκες υγείας.
- Ζήτηση και χρησιμοποίηση Υπηρεσιών Υγείας.
- Παράγοντες που συντελούν στην αύξηση της προσφοράς Υπηρεσιών Υγείας.
- Χρηματοδότηση Υπηρεσιών Υγείας.
- Σφαιρικός Προϋπολογισμός.
- Παραγωγικότητα Υπηρεσιών Υγείας.
- Δείκτες παραγωγικότητας.
- Προσεγγίσεις μέτρησης.
- Μελέτη εφαρμογών βασικών αρχών οικονομικής ανάλυσης στον Τομέα της Υγείας.
- Εξέταση εξέλιξης ζήτησης - προσφοράς υγειονομικών υπηρεσιών.
- Εξέταση παραγωγής υπηρεσιών υγείας.
- Εξέταση πεδίου εφαρμογών μικρο - οικονομικής ανάλυσης στην υγεία.
- Εξέταση πεδίου εφαρμογών πολιτικής οικονομίας στην υγεία
- Μελέτη δεικτών υγείας σε συνάρτηση με οικονομικούς δείκτες.
- Μελέτη αγοράς ανθρώπινου δυναμικού στην Υγεία.
- Μελέτη αγοράς βιοτεχνολογίας.
- Μελέτη ζητημάτων ανταγωνισμού μεταξύ οργανισμών υγείας στο δημόσιο - ιδιωτικό τομέα.

3. Ειδικά θέματα Λειτουργίας Νοσοκομειακών Μονάδων I, II (48 ώρες).

- Θέματα ειδικότερου σχεδιασμού νοσοκομείων (π.χ. κτιριακός, μηχανολογικός σχεδιασμός, βιοϊατρικός εξοπλισμός κ.α.)
- Λεπτομερειακή παρουσίαση του τρόπου πραγματοποίησης των ερευνών αγοράς για τις νοσοκομειακές μονάδες
- Λεπτομερειακή παρουσίαση του τρόπου μελέτης λειτουργίας κέντρων περί νοσοκομειακής φροντίδας.
- Διάρθρωση νοσοκομειακών μονάδων (οργανισμοί, δομή υπηρεσιών κ.λ.π.) Θέματα βιοϊατρικής τεχνολογίας
- Ακτινολογικά μηχανήματα - Αξονικοί τομογράφοι - Μαγνητικοί τομογράφοι - Ψηφιακοί αγγειογράφοι - Αυτόματα εμφανιστήρια Εξοπλισμός κ.λ.π. Σχεδίαση χώρων - Εργονομία - Μελέτη ακτινοπροστασίας - Ποιοτικός έλεγχος
- Ακτινοθεραπευτικά μηχανήματα - Κοβάλτια - Γραμμικοί επιταχυντές - Συστήματα μεταφόρτισης - Η/Υ ακτινοθεραπείας - Δοσιμετρία κ.λ.π.
- Χώροι - Μελέτη ακτινοπροστασίας - Συστήματα ασφαλείας
- Μηχανήματα πυρηνικής ιατρικής - IN VIVO και IN VITRO - γ - κάμερα - Σπινθηρογραφία - Μελέτη καρδιάς κ.λ.π. Υπερηχοτομογράφοι
- Χειρουργείο - Ανάνηψη - Αέρια - Εξοπλισμός - Σχεδίαση - ποιοτικός έλεγχος - Συστήματα ασφαλείας LASER - Ενδοσκοπικά μηχανήματα
- Πρακτική Άσκηση σε Νοσοκομείο
- Μονάδες Εντατικής Θεραπείας - Σχεδιασμός - Εξοπλισμός - Λειτουργία
- Νοσοκομειακές εγκαταστάσεις - Εξωτερικά ιατρεία - Κλινικές
- Δημόσιοι διαγωνισμοί μηχανολογικού εξοπλισμού - προδιαγραφές - αξιολόγηση - βαθμολόγηση κ.λ.π.

4. Εργατικό Δίκαιο και Δίκαιο Κοινωνικών Ασφαλίσεων (30 ώρες)

- Εισαγωγή στο Εργατικό Δίκαιο: βασικές έννοιες, χαρακτηριστικά, ιδιαιτερότητες, πηγές και εναρμόνιση με την κοινοτική νομοθεσία.
- Κατάρτιση σύμβασης εργασίας: έννοια και διάκριση από συγγενείς έννοιες, προϋποθέσεις έγκυρης σύμβασης εργασίας και

συνέπειες από τη μη τήρηση τους. Προβλήματα από την ανάπτυξη νέων "άτυπων" μορφών εργασίας.

- Εκτέλεση της σύμβασης εργασίας: καθορισμός της έκτασης των υποχρεώσεων του εργοδότη και του μισθωτού, χρόνος εργασίας, καταβολή μισθού, υγιεινή και ασφάλεια στους χώρους εργασίας, υποχρέωση ίσης μεταχείρισης μισθωτών.

- Εξέλιξη της σύμβασης εργασίας: αναστολή και μεταβολή της σχέσης εργασίας, μεταβολή του προσώπου του εργοδότη και ειδικότερα μεταβίβαση επιχείρισης.

- Λύση της σύμβασης εργασίας: λήξη της σχέσεως εργασίας ορισμένου χρόνου, λήξη της σχέσεως εργασίας αορίστου χρόνου με καταγγελία α) απόλυση του μισθωτού β) ομαδικές απολύσεις γ) καταγγελία από μισθωτό.

- Συλλογικές σχέσεις εργασίας: περιγραφή του συστήματος συλλογικής διαπραγμάτευσης που ισχύει στην Ελλάδα, έννοια και συνταγματική κατοχύρωση απεργίας, νόμιμη-παράνομη απεργία και συνέπειες, καταχρηστική άσκηση δικαιώματος απεργίας.

- Εισαγωγή στο Δίκαιο Κοινωνικών Ασφαλίσεων: αναγκαιότητα και σημασία της κοινωνικής προστασίας σήμερα, συστήματα κοινωνικής ασφάλισης, χαρακτήρας κοινωνικοασφαλιστικού δικαίου, πηγές και εναρμόνιση με την κοινοτική νομοθεσία.

- Προϋποθέσεις παροχής κοινωνικής προστασίας: α) Κάλυψη ασφαλιστικών κινδύνων: γηρατειά, αναπηρία, ασθένεια, εργατικά ατυχήματα, θάνατος προστάτη οικογενείας, ανεργία, μητρότητα β) ρύθμιση και εφαρμογή ενός εγγυημένου ελάχιστου εισοδήματος για τον καθένα, ελληνική πραγματικότητα και ξένες εμπειρίες.

5. Θεματα Διοίκησης Νοσοκομείων (24 ώρες).

- Ανάλυση θεμάτων διοίκησης Νοσοκομείων
- Θεωρητική και πρακτική προσέγγιση σε θέματα διοίκησης νοσοκομείων.
- Ανάλυση περιπτώσεων της Ελληνικής και Ευρωπαϊκής Διοίκησης.
- Ανάλυση κόστους - οφέλους από την εφαρμογή εναλλακτικών
- σεναρίων διοίκησης.

6. Νομικά και ηθικά ζητήματα και θέματα ιατρικής ευθύνης (24 ώρες).

- Ιατρική ηθική και δεοντολογία
- Νομικά και ηθικά ζητήματα στο χώρο της υγείας
- Μέτρα πρόληψης ανεπιθύμητων συμβάντων στους Οργανισμούς Υγείας.
- Ηθικά και νομικά προβλήματα σε θέματα όπως μεταμοσχεύσεις, η ευθανασία, οι αμβλώσεις κ.α.

7. Συστήματα Διασφάλισης Ποιότητας Υπηρεσιών Υγείας (24 ώρες)

- Εισαγωγή, Ορισμοί, βασικές έννοιες
- Ποσοτικές παράμετροι εκτίμησης ποιότητας υγειονομικών υπηρεσιών
- Αξιολόγηση της ποιότητας περίθαλψης με τη χρήση κριτηρίων δομικών και λειτουργικών στοιχείων των Οργανισμών Υγείας.
- Αξιολόγηση ποιότητας περίθαλψης στη βάση κριτηρίων ιατρικής αποτελεσματικότητας και αποδοτικότητας.
- Εναλλακτικές μεθοδολογικές προσεγγίσεις για την εκτίμηση υγειονομικών παραμέτρων. Αξιοπιστία, ακρίβεια, κόστος.
- Εκτίμηση της χρησιμοποίησης των ιατρονοσηλευτικών υπηρεσιών. Νοσολογικό φάσμα και βαρύτητα νόσου των χρηστών Υπηρεσιών Υγείας.
- Σχέση ποιότητας παρεχόμενης περίθαλψης και εναλλακτικών μορφών οργάνωσης και χρηματοδότησης Υπηρεσιών Υγείας.
- Κλινικές δοκιμασίες. Σχέση ιατρικού αποτελέσματος και ποιότητας περίθαλψης.
- Η νοσοκομειακή θνητότητα.

8. Επιδημιολογία και Στατιστική για Οργανισμούς Υγείας (24 ώρες)

- Κατανόηση της χρησιμότητας της επιδημιολογίας στις Υπηρεσίες Υγείας και στην αξιολόγηση του επιπέδου ενός πληθυσμού.
- Κατανόηση της σημασίας της συστηματικής καταγραφής αξιόπιστων στοιχείων.
- Απόκτηση βασικών γνώσεων σχετικά με την χρησιμότητα περιγραφικών και αναλυτικών επιδημιολογικών ερευνών.
- Κατανόηση της χρήσης και των προβλημάτων των κλινικών δοκιμών.
- Γνώση των βασικών αρχών δημογραφίας και της επίδρασης των δημογραφικών ελλείψεων στις ανάγκες σε Υπηρεσίες Υγείας και Κοινωνικής Πρόνοιας.
- Κατανόηση των βασικών επιδημιολογικών και στατιστικών μεθόδων που εφαρμόζονται στην ιατρική και αξιολόγηση τους.

**ΤΜΗΜΑ
ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΑΚΟΛΟΥΘΩΝ**

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΑΚΟΛΟΥΘΩΝ

Α΄ ΤΡΙΜΗΝΟ

1. Το Επαγγελματικό Πεδίο του Εμπορικού Ακολούθου I
2. Marketing Εξαγωγών I
3. Εφαρμοσμένη Οικονομική και Εμπορική Πολιτική I
4. Εξαγωγικό Εμπόριο και Τραπεζικό Σύστημα
5. Διεθνείς Οικονομικές Σχέσεις
6. Διεθνές Εμπόριο
7. Δίκαιο του Διεθνούς Εμπορίου
8. Εφαρμογές Πληροφορικής και Ποσοτικών Μεθόδων στον Δημόσιο Τομέα

Β΄ ΤΡΙΜΗΝΟ

1. Το Επαγγελματικό Πεδίο του Εμπορικού Ακολούθου II
2. Marketing Εξαγωγών II
3. Εφαρμοσμένη Οικονομική και Εμπορική Πολιτική II
4. Διεθνείς Οικονομικές Σχέσεις και Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση
5. Διεθνές και Κοινοτικό Οικονομικό Δίκαιο
6. Εξωτερική Πολιτική και Διπλωματική Πρακτική
7. Εφαρμογές Πληροφορικής, Ποσοτικών Μεθόδων και Προτύπων Πρόβλεψης στη λήψη αποφάσεων

ΤΜΗΜΑ ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΑΚΟΛΟΥΘΩΝ

Α΄ ΤΡΙΜΗΝΟ

1. Το Επαγγελματικό Πεδίο του Εμπορικού Ακολουθού Ι (24 ώρες)

Η εξοικείωση των σπουδαστών με θέματα που θα τους απασχολήσουν μελλοντικά όπως : καθήκοντα και οργάνωση Γραφείων Εμπορικών Ακολουθών, οργάνωση Διεθνών Εκθέσεων και Αποστολών, σχέσεις με Υπηρεσίες άλλων Κρατών, η παρέμβαση και ο ρόλος των Εξαγωγικών Οργανισμών και Επιμελητηρίων κ. α., θα αποτελέσουν την ύλη του ειδικού αυτού Μαθήματος.

2. Marketing Εξαγωγών Ι (24 ώρες)

Το μάθημα αυτό διαρθρώνεται στις παρακάτω τρεις υπο - ενότητες, στις οποίες θα εξεταστούν θέματα και τεχνικές, όπως :

Εισαγωγή στο Marketing. Marketing Υπηρεσιών. Έρευνα Αγοράς. Τρόποι Έρευνας. Μείγμα Marketing. Προϊόν. Στρατηγική Προϊόντος. Τιμολόγηση. Διανομή. Προβολή. Διαφήμιση. Βασικά Στοιχεία Marketing Εξαγωγών.

3. Εφαρμοσμένη Οικονομική και Εμπορική Πολιτική Ι (24 ώρες)

Στο μάθημα αυτό θα εξεταστούν θέματα , τεχνικές και πολιτικές, όπως :

Βασικές Θεωρίες Διεθνούς Εμπορίου. Προστατευτισμός και Διεθνές Εμπόριο. Η Εμπειρία από την εφαρμογή της GATT. Κινήσεις κεφαλαίων και ο ρόλος των πολυεθνικών εταιριών. Μέσα άσκησης μακρο - οικονομικής πολιτικής σε μια ανοικτή εθνική οικονομία. Συναλλαγματικές ισοτιμίες. Το Ευρωπαϊκό Νομισματικό Σύστημα. Ο ρόλος του Εμπορικού Ακολουθού στην τρέχουσα περίοδο.

4. Εξαγωγικό Εμπόριο και Τραπεζικό Σύστημα (24 ώρες)

Στο πρώτο μέρος του Μαθήματος αυτού θα εξεταστούν οι μορφές του εξωτερικού εμπορίου, τα μέσα πληρωμής, οι τρόποι διακανονισμού της αξίας των πωλουμένων εμπορευμάτων, η πρακτική εφαρμογή των ενεγγύων πιστώσεων και άλλα συναφή θέματα. Στο δεύτερο μέρος θα αναλυθεί το τραπεζικό σύστημα στη χώρα μας, οι νέες μορφές συναλλαγών (leasing, factoring, forfaiting) και το καθεστώς των εισαγωγών .

5. Διεθνείς Οικονομικές Σχέσεις (24 ώρες)

Στο Μάθημα αυτό αναπτύσσονται οι βασικές αρχές της θεωρίας που σχετίζεται με τις Διεθνείς Οικονομικές Σχέσεις και εξετάζονται τα κύρια σημεία της πρακτικής που ακολουθείται στον τομέα αυτό. Έμφαση δίνεται στην εξέλιξη των διεθνών Οικονομικών σχέσεων μετά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο, στην δυναμική της σύγχρονης διεθνούς οικονομίας, και οικονομικής διπλωματίας. Εξετάζονται επίσης θέματα όπως :

Το σύγχρονο διεθνές εμπορικό και νομισματικό σύστημα, ο ρόλος των πολυεθνικών εταιριών, το πρόβλημα βορρά - νότου, και η νέα διεθνής οικονομική τάξη.

6. Διεθνές Εμπόριο (24 ώρες)

Στο Μάθημα αυτό εξετάζονται θέματα που έχουν σχέση με τις ελληνικές εξαγωγές όπως : η διάρθρωση και ο γεωγραφικός προσανατολισμός τους, η εξωστρέφεια της ελληνικής παραγωγής, η δυναμικότητα των ελληνικών εξαγωγικών κλάδων, η ανταγωνιστικότητα των ελληνικών προϊόντων, καθώς και θέματα που έχουν σχέση με τις ελληνικές εισαγωγές, όπως η προέλευση και η διαχρονική μεταβολή στην διάρθρωση των ελληνικών εισαγωγών και η αυτάρκεια και διείδυση των εισαγωγών στην ελληνική αγορά. Τέλος, εξετάζονται διάφοροι δείκτες ενδοκλαδικού και διακλαδικού εμπορίου, καθώς και οι επιπτώσεις του συναλλαγματικού κινδύνου στο εμπόριο της Ελλάδας.

7. Δίκαιο του Διεθνούς Εμπορίου (24 ώρες)

- Θέματα Εφαρμοστέου Δικαίου επί συγκρούσεως νόμων, όπως Εμπορικό Δίκαιο, Βιομηχανική Ιδιοκτησία, Εταιρίες, Αξιόγραφα, Εμπορικές Δικαιοπραξίες, κ.τ.λ.

- Θέματα Κατάστασης Αλλοδαπών Εμπόρων και Ιθαγένειας, Εμπορικές εταιρίες με δραστηριότητα στο εξωτερικό, Αθέμιτος και ελεύθερος ανταγωνισμός, Διπλώματα ευρεσιτεχνίας κ.τ.λ.

- Θέματα Διεθνούς Ομοιόμορφου Δικαίου (ελεύθερος ανταγωνισμός, κ.τ.λ.)

- Θέματα Διεθνούς Δικονομικού Δικαίου

8. Βάσεις Δεδομένων και Πληροφοριακά Συστήματα Διοίκησης (48 ώρες)

Β' ΤΡΙΜΗΝΟ

1. Το Επαγγελματικό Πεδίο του Εμπορικού Ακολούθου II (34 ώρες)

Στο τρίμηνο αυτό συνεχίζεται η εξέταση ειδικών θεμάτων και τομειακών πολιτικών σχετικών με το επαγγελματικό πεδίο του Εμπορικού Ακολούθου , όπως το αντισταθμιστικό εμπόριο, οι διεθνείς μεταφορές, η τελωνειακή νομοθεσία , η τυποποίηση προϊόντων , οι διαιτησίες και οι εμπορικές διαφορές , καθώς και θέματα θεσμικού πλαισίου Εμπορικών Ακολούθων.

2. Marketing Εξαγωγών II (48 ώρες)

Συνέχεια της ύλης του πρώτου τριμήνου, με έμφαση στο Marketing Εξαγωγών κατά κλάδο προϊόντων και υπηρεσιών, όπως τα γεωργικά προϊόντα , τα τρόφιμα, το κρασί, υφαντουργικά , το έτοιμο ένδυμα, τα τσιμέντα, οι βωξίτες, μάρμαρα, τηλεπικοινωνίες, ναυτιλία, τραπεζικά, τουρισμός. κ.α. καθώς και σε ειδικά θέματα Marketing Εξαγωγών, οργάνωση εκθεσιακών εκδηλώσεων, ανταγωνιστικότητας, διεύρυνση αγορών ανατολικής Ευρώπης, αποδήμου Ελληνισμού και Επιχειρηματικής δραστηριότητας.

3. Εφαρμοσμένη Οικονομική και Εμπορική Πολιτική II (24 ώρες)

Στο τρίμηνο αυτό συνεχίζεται η εξέταση των θεμάτων της πολιτικής επενδύσεων , έρευνας αγοράς και Marketing, θεμάτων όπως αγορές κεφαλαίου και χρήματος, λογιστικές καταστάσεις και νομικές μορφές επιχειρήσεων, ροές κεφαλαίων και επενδυτικές δαπάνες, χρηματο - οικονομικοί δείκτες.

Η εισαγωγή στην μεθοδολογία και πρακτική της εκπόνησης και σύνταξης οικονομικών μελετών και εκθέσεων, ειδικότερα δε προμελετών και μελετών σκοπιμότητας, αξιολόγησης στοιχείων και τέλος , εξειδικευμένων μελετών . Θα εξεταστούν επίσης θέματα διοίκησης προγραμμάτων και έργων (project management) και εισαγωγής στην μεθοδολογία και πρακτική του project management.

4. Διεθνείς Οικονομικές Σχέσεις και Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση (24 ώρες)

Εισαγωγή στην προβληματική των διακρατικών οικονομικών σχέσεων της Ελλάδας στα πλαίσια της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ειδικότερα της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης. Ανάλυση της

νέας πολιτικής διεθνούς οικονομικής συνεργασίας, και εξέταση θεμάτων συνεργασίας, τα οποία υλοποιούνται από κοινές διϋπουργικές επιτροπές, καθώς και μέσα από τους μηχανισμούς της Ενιαίας Εσωτερικής Αγοράς της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Έμφαση θα δοθεί στην πολιτική προώθηση του εξαγωγικού προσανατολισμού στα πλαίσια της ΟΝΕ, καθώς και των σχέσεων της Ελλάδας με τις χώρες της Κ. Α. Ευρώπης, των Βαλκανίων και των αναπτυσσομένων χωρών.

Θα εξεταστούν επίσης οι σχέσεις Ευρωπαϊκής Κοινοότητας και Μεσογειακών Χωρών, οι σχέσεις Ε.Ε. - Τουρκίας και η Ελληνική παρέμβαση, η Κύπρος και η Ευρωπαϊκή Κοινότητα, και τέλος οι σχέσεις Ε.Ε. και Η.Π.Α., Ε.Ε. με τις Χώρες της Κ.Α. Ευρώπης, οι σχέσεις με τις υπό ανάπτυξη χώρες του Τρίτου Κόσμου, και οι σχέσεις Ε.Ε. Ιαπωνίας - ASEAN.

5. Διεθνές Οικονομικό και Κοινοτικό Δίκαιο (24 ώρες)

Θα εξεταστούν θέματα θεσμών και διεθνών οικονομικών Οργανισμών, και ειδικότερα το διεθνές οικονομικό σύστημα, οι χρηματοπιστωτικές σχέσεις και το θεσμικό πλαίσιο των προγραμμάτων διεθνούς βοήθειας . Θα εξεταστούν επίσης διεθνείς οικονομικοί Οργανισμοί, το Διεθνές σύστημα αναπτυξιακής χρηματοδότησης και το Ευρωπαϊκό σύστημα αναπτυξιακής χρηματοδότησης. Θέματα Κοινοτικού Οικονομικού Δικαίου (Η Εσωτερική Αγορά), οι Κοινοτικές Πολιτικές, οι εξωτερικές σχέσεις της Ε. Ε., και η εναρμόνιση των νομοθεσιών.

Τέλος η Γενική Συμφωνία Δασμών και Εμπορίου (GATT - ΠΟΕ), και οι βασικές αρχές λειτουργίας της, καθώς και οι αρχές που ρυθμίζουν το διεθνές εμπόριο των γεωργικών και άλλων βασικών προϊόντων.

6. Εξωτερική Πολιτική και Διπλωματική Πρακτική (24 ώρες)

Σύντομη επισκόπηση των Ελληνο-Τουρκικών σχέσεων - Κυπριακό, Σχέσεις με χώρες Βαλκανίων, Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης, καθώς και Μέσης Ανατολής. Θα εξεταστούν επίσης θέματα διπλωματικής πρακτικής και τεχνικής διαπραγματεύσεων

7. Εφαρμογές Πληροφορικής, Ποσοτικών Μεθόδων και Προτύπων Πρόβλεψης στη Λήψη Αποφάσεων (58 ώρες).

**ΤΜΗΜΑ
ΑΚΟΛΟΥΘΩΝ ΤΥΠΟΥ**

ΤΜΗΜΑ ΑΚΟΛΟΥΘΩΝ ΤΥΠΟΥ

Α΄ ΤΡΙΜΗΝΟ

1. Θεωρία και Αρχές της Επικοινωνίας (24 ώρες)
2. Βασικές Αρχές και Τάσεις της Ελληνικής Εξωτερικής Πολιτικής (24 ώρες)
3. Εθνικά Θέματα της Ελλάδας I (24 ώρες)
4. Διεθνές Δίκαιο I (24 ώρες)
5. Δημόσια Οικονομική και Νομισματική Πολιτική I (24 ώρες)
6. Πολιτική Επιστήμη : Συγκριτική Πολιτική Ανάλυση I (24 ώρες)
7. Ειδικά Θέματα Πολιτισμού και Πολιτιστικής Πολιτικής I (24 ώρες)
8. Βάσεις Δεδομένων και Πληροφοριακά Συστήματα Διοίκησης (58 ώρες)

Β΄ ΤΡΙΜΗΝΟ

1. Πρακτικές και Μέθοδοι Επικοινωνίας (24 ώρες)
2. Μεταπολεμικές Διεθνείς Σχέσεις (24 ώρες)
3. Εθνικά Θέματα της Ελλάδας II (24 ώρες)
4. Διεθνές Δίκαιο II (24 ώρες)
5. Δημόσια Οικονομική και Νομισματική Πολιτική II (24 ώρες)
6. Πολιτική Επιστήμη : Συγκριτική Πολιτική Ανάλυση II (24 ώρες)
7. Ειδικά Θέματα Πολιτισμού και Πολιτιστικής Πολιτικής II (34 ώρες)
8. Εφαρμογές Πληροφορικής, Ποσοτικών Μεθόδων και Προτύπων Πρόβλεψης στην λήψη αποφάσεων (48 ώρες).

ΤΜΗΜΑ ΑΚΟΛΟΥΘΩΝ ΤΥΠΟΥ

1. Θεωρία και Αρχές της Επικοινωνίας (24 ώρες)

- Επικοινωνία / Εννοια - Μοντέλα
- Ανάπτυξη των ΜΜΕ (ιστορικά στοιχεία)
- Παράγοντες που επηρεάζουν την ανάπτυξη των ΜΜΕ
- Οι επιδράσεις των ΜΜΕ (Δημοσιότητα / Η έννοια της " κοινής γνώμης").
- Η αναδιάταξη των ραδιοτηλεοπτικών συστημάτων σήμερα (ΗΠΑ/ Ευρώπη)
- Οι νέες τεχνολογίες της επικοινωνίας (Κοινωνικές και Πολιτισμικές διαστάσεις - Η " Κοινωνία της Πληροφορίας " - Σύγκλιση Τεχνολογιών).
- Η οικονομική διάσταση των ΜΜΕ (καθεστώς ιδιοκτησίας / οικονομικά συμφέροντα / ρόλος της διαφήμισης)
- Η διεθνοποίηση της Επικοινωνίας (έμφαση στην TV - Δίκτυα - Internet, Ειδησεογραφικά Πρακτορεία κλπ.)
- Ο Τύπος και το Ραδιόφωνο στην τηλεοπτική εποχή
- Πολιτική Εξουσία και ΜΜΕ (Οι σύγχρονοι προβληματισμοί / Η Συζήτηση

2. Πρακτικές και Μέθοδοι Επικοινωνίας (24 ώρες)

- Οργάνωση των ΜΜΕ στην Ελλάδα
(Τύπος - Ραδιόφωνο - TV - Νομοθεσία - Ο ρόλος της Δημόσιας Τηλεόρασης)
- Διαφήμιση - Δημόσιες Σχέσεις (Βασικές αρχές)
- Δημοσκοπήσεις (Ιστορικά στοιχεία / Μοντέλα / Ερωτηματολόγια/ Ανάλυση αποτελεσμάτων)
- Πολιτική Διαφήμιση (Ιστορικά / ΗΠΑ)
- Πολιτική Διαφήμιση στην Ελλάδα (Οι εκλογές του 1993)
- Στρατηγική στην Πολιτική Διαφήμιση (ΠΑΣΟΚ 1993 / Αποκρατικοποιήσεις)
- Δημοσιογραφία (Εντυπη / Γραπτός Λόγος / Ηλεκτρονική)
- Γραφεία Τύπου και Πληροφοριών Εξωτερικού (Διεθνείς Δημόσιες Σχέσεις του Κράτους - Οργάνωση - Ρόλος - Αποστολή - Αρμοδιότητες , Εθιμοτυπία - Status Ακολούθων στο Εξωτερικό)
- Ο ρόλος των Ακολούθων Τύπου (Οργάνωση Γραφείου /Συνεντεύξεις Τύπου / Επίσημες Επισκέψεις/ Κέντρα Τύπου κλπ.)
- Ο ρόλος των Ακολούθων Τύπου (Πρόσβαση στα MEDIA / Δημοσιογράφοι / τομέας παροχής πληροφοριών)
- Ανάλυση δημοσιευμάτων

3. Βασικές Αρχές και Τάσεις της Ελληνικής Εξωτερικής Πολιτικής (24 ώρες)

- Η δημιουργία του ανεξάρτητου Ελληνικού Κράτους . Διεθνής θέση . Καθοριστικοί παράγοντες στη δημιουργία της εξωτερικής πολιτικής . Ελλάδα και Ελληνισμός . Γένεση της Μεγάλης Ιδέας .
- Η πολιτική του Ελληνικού αλυτρωτισμού (1830 - 1923) . Κύρια χαρακτηριστικά . Συνολική αποτίμηση .
- Η Συνθήκη της Λωζάννης και οι νέες παράμετροι της Ελληνικής εξωτερικής πολιτικής . Παραδοσιακή διπλωματία και ορθολογική οργάνωση της Διεθνούς ζωής . Οι προσπάθειες της Ελλάδας για τη κατοχύρωση της ασφάλειάς της και τη προαγωγή της ειρηνικής συνεργασίας σε περιφερειακό πλαίσιο κατά την περίοδο μεταξύ των δύο πολέμων .
- Ο Β΄ Παγκόσμιος πόλεμος και η Ελλάδα . Εμπλοκή στον πόλεμο . Προσδοκίες και προοπτικές μετά τη λήξη του .
- Η θέση της Ελλάδας στο πλαίσιο του Ψυχρού Πολέμου . Μορφές ένταξης στον κορμό του δυτικού κόσμου . Εξελίξεις των σχέσεων με τους βαλκανικούς γείτονες .
- Η ενσωμάτωση στην Ευρώπη . Διεύρυνση των σχέσεων της Ελλάδας με την Δυτική Ευρώπη - Σύνδεση με ΕΟΚ . Περίοδος δικτατορίας . Η ένταξη στις Ευρωπαϊκές Κοινότητες .

4. Μεταπολεμικές Διεθνείς Σχέσεις (24 ώρες)

Η δυναμική διάσταση της εξωτερικής πολιτικής : Η προώθηση των ελληνικών συμφερόντων

- Η Ευρωπαϊκή συσσωμάτωση - Η Ευρωπαϊκή Ιδέα
  - Η Ελλάδα ως ευρωπαϊκή χώρα
  - Η πρόκληση της ευρωπαϊκής ενοποίησης και η προσαρμογή της ελληνικής διοίκησης, της οικονομίας και της κοινωνίας
  - Η Ελλάδα και οι θεσμικές αλλαγές στην Ε.Ε.
- Οι σχέσεις με τις Η.Π.Α.
- Διεθνείς Συγκρούσεις
- Ψυχρός Πόλεμος
- Οι σχέσεις με τη Ρωσία και τις χώρες της Κοινοπολιτείας Ανεξαρτήτων Κρατών
- Η Ελλάδα στα Βαλκάνια
  - Οι άξονες της ελληνικής εξωτερικής πολιτικής

Ειρήνη - Φιλία - Συνεργασία
Εδαφική Ακεραιότητα - Απαραβίαστο των συνόρων
Δημοκρατία
Σεβασμός ανθρωπίνων δικαιωμάτων

- Η Ελλάδα και η Γιουγκοσλαβική κρίση
- Βαλκάνια : Συνεργασία και προβλήματα
- Ελληνικά οικονομικά συμφέροντα στα Βαλκάνια

- Μεσόγειος και Μέση Ανατολή
- Ελληνική διασπορά
- Ο πολιτισμός ως μέσο εξωτερικής πολιτικής
- Η Ορθοδοξία

5. Εθνικά Θέματα της Ελλάδας I, II (48 ώρες)

Εισαγωγική Φάση
Ερευνα Συγκρούσεων: Βασικές Αρχές
Ειδικά Θέματα Διεθνών Συγκρούσεων
Ανάλυση Διεθνών Διενέξεων
Χάραξη πολιτικής και Διαδικασία Λήψεως Αποφάσεων
Διαπραγματεύσεις (Θεωρία και Τεχνική)

- Βασικά Προβλήματα και Θέματα της ελληνικής εξωτερικής Πολιτικής
  - Οι ελληνοτουρκικές σχέσεις
- Μεθοδολογική σημείωση: Η διάκριση μεταξύ διαφορών και προβλημάτων - μονομερών τουρκικών αξιώσεων - στις ελληνοτουρκικές σχέσεις
  - Το πρόβλημα των χωρικών υδάτων - αιγιαλίτιδος ζώνης
  - Το πρόβλημα της υφαλοκρηπίδος
  - Το πρόβλημα των νήσων του Αιγαίου
  - Η Συνθήκη της Λωζάννης (1923)
  - Η Συνθήκη του Montreaux (1936)
  - Η Συνθήκη Ειρήνης (1946)
- Ο εθνικός εναέριος χώρος
  - Η περιοχή ελέγχου πτήσεων του αεροδρομίου του Ελληνικού (FIR: Flight Information Region)
- Η συμμετοχή της Ελλάδος στο NATO
- Το Κυπριακό πρόβλημα
  - Η ιστορική εξέλιξη του Κυπριακού
  - Το Κυπριακό ως διεθνές πρόβλημα
  - Το δικαίωμα αυτοδιάθεσης
  - Η εισβολή ως παραβίαση της αρχής της απαγόρευσης της χρήσης βίας στο διεθνές δίκαιο
  - Η κατοχή 35% του εδάφους της Κυπριακής Δημοκρατίας

- Οι μετακινήσεις πληθυσμών και οι παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων
- Οι προσπάθειες επίλυσης του Κυπριακού υπό την αιγίδα των Ηνωμένων Εθνών
- Παράμετροι σύγκρουσης
- Μέτρα οικοδόμησης εμπιστοσύνης

- Ελληνο - Αλβανικές σχέσεις

- Κατά την κομμουνιστική περίοδο
- Διπλωματικές σχέσεις και αναγνώριση
- Το καθεστώς της Ελληνικής μειονότητας στην Αλβανία
- Οι Αλβανικές θέσεις
- Ελληνο - Αλβανικές διαπραγματεύσεις

- Το " Μακεδονικό Πρόβλημα "

- Οι φάσεις του Μακεδονικού Προβλήματος από το 1900 μέχρι σήμερα
- Πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας (FYROM).
(Η διάλυση της Γιουγκοσλαβίας και η ανακήρυξή της ανεξαρτησίας των Σκοπίων - Προβλήματα για την Ελλάδα).

Η Ελληνική θέση

Σε πολυμερές επίπεδο : Συζήτηση και αναζήτηση αλληλεγγύης της Ε.Ε. Μεσογάζηση ΟΗΕ

Σε διμερές επίπεδο : Τα αντίμετρα και η λογική τους

- Οι σχέσεις με τη Βουλγαρία
- Οι σχέσεις με τη Σερβία
- Οι σχέσεις με τη Ρουμανία και τις άλλες Βαλκανικές χώρες

6. Διεθνές Δίκαιο I, II (48 ώρες)

- Βασικοί θεσμοί του Διεθνούς Δικαίου και Θέματα Ελληνικού ενδιαφέροντος

- Διεθνές σύστημα
- Δίκαιο της θάλασσας
- Περιβάλλον , Ποτάμια
- Ανθρώπινα δικαιώματα
- Προστασία Μειονοτήτων
- Αυτοδιάθεση των Λαών
- Ειρηνική Επίλυση Διεθνών Διαφορών
- Εναέριος Χώρος

7. Πολιτική Επιστήμη Συγκριτική Πολιτική Ανάλυση I, II (48 ώρες)

- Θεωρίες της Δημοκρατίας (ιστορία των πολιτικών ιδεών)
- Θεωρίες της Δημοκρατίας (αξίες - λειτουργίες)
- Το κράτος , το κράτος - έθνος
- Το φαινόμενο του ολοκληρωτισμού - φασισμός, ναζισμός, κλπ.
- Το φαινόμενο του ολοκληρωτισμού - κομμουνισμός, κρατικός σοσιαλισμός
- Σύγχρονη Δημοκρατία (κόμματα, ομάδες συμφερόντων, κλπ.)
- Σύγχρονα Προβλήματα της Δημοκρατίας
  - κανονιστική θεωρία
  - σχετικισμός
  - σκεπτικισμός
- Ελληνικό Πολιτικό Σύστημα
  - Συγκρότηση Ελληνικού κράτους μέχρι το 1909
- Ελληνικό Πολιτικό Σύστημα - Μεσοπόλεμος
- Ελληνικό Πολιτικό Σύστημα
  - Μετεμφυλιακό σύστημα
  - Κρίση του '60
  - Χούντα μέχρι το 1974
- Το Ελληνικό Πολιτικό Σύστημα σήμερα
  - Σύνταγμα - προβλήματα
- Σύγχρονα Πολιτικά Συστήματα : Αγγλία - ΗΠΑ
- Σύγχρονα Πολιτικά Συστήματα : Ιαπωνία, Ν.Α. Ασία κλπ.
- Σύγχρονα Πολιτικά Συστήματα : Γαλλία, Γερμανία, Ιταλία
- Σύγχρονα Πολιτικά Συστήματα :
  - Το φαινόμενο ΕΟΚ (Ιστορία, Προοπτικές)
- Σύγχρονα Πολιτικά Συστήματα :
  - Η κρίση του ολοκληρωτισμού
  - Η επικράτηση της Δημοκρατίας και του Καπιταλισμού
- Σύγχρονα Βαλκάνια - Μέση Ανατολή
- Το φαινόμενο του εθνικισμού και του θρησκευτικού φονταμεταλισμού
- Το μειονοτικό πρόβλημα :
  - εθνοτικός εθνικισμός και μειονοτικά προβλήματα
  - θρησκευτικές
  - πολιτισμικές μειονότητες
- Η σύγχρονη προβληματική του Διεθνούς Συστήματος :
  - Παγκοσμιοότητα - Οικουμενικότητα
- Προβλήματα πολιτικής διαχείρισης :
  - Η κρίση των εργαλείων της πολιτικής
- Το φαινόμενο της κρίσης του 2/3 :
  - αποκλεισμός, περιθωριοποίηση
  - κατακερματισμός των λογικών συνοχής
  - προοπτικές, κλπ.

8. Ειδικά Θέματα Πολιτισμού και Πολιτιστικής Πολιτικής I, II (58 ώρες)

- Η ελληνική φιλοσοφία (Ε.Φ.) ως απαύγασμα του ελληνικού πολιτισμού
  - Η Ε.Φ. ως σπουδαίο πολιτιστικό και οικουμενικό αγαθό.
- Γέννηση, εξέλιξη, ανάπτυξη της ελληνικής φιλοσοφίας. Το παρόν και το μέλλον της ελληνικής φιλοσοφίας.
- Περίοδοι και κύρια δόγματα της ελληνικής φιλοσοφίας.
- Επίκαιρα ζητήματα, θέματα και φιλοσοφικά προβλήματα.
- Μέθοδοι και επιχειρήματα (η χρήση τους και η σπουδαιότητά τους)
- Η κλασική πολιτική φιλοσοφία των ελλήνων.
- Οι αξίες και τα στοιχεία που συγκροτούν τον ελληνικό πολιτισμό. Η ουσία και η διαχρονικότητα του ελληνικού πολιτισμού (τέχνη, θεατρικός λόγος, ποίηση)
- Ο νέος ελληνισμός και η θέση του μέσα στο σύγχρονο κόσμο. Τα πολιτιστικά αγαθά και τα άξια στοιχεία του σύγχρονου ελληνισμού.
- Η τεχνολογική πρόοδος και η ουσία του ελληνικού πνεύματος και του ελληνικού πολιτισμού.
- Οι αρχές και η φιλοσοφία της ελληνικής δημόσιας διοίκησης.
- Η παρουσίαση και η διαχρονική ανάλυση θεμάτων όπως :
  - Πεζογραφία - Ποίηση
  - Θέατρο
  - Εικαστικές Τέχνες
  - Μουσική
  - Αρχιτεκτονική
  - Λαϊκός Πολιτισμός
- Η διαχρονική και συγκριτική παρουσίαση θεμάτων τέχνης από την προκλασική περίοδο μέχρι την εποχή μας.
- Θέματα πολιτιστικής Πολιτικής και Διοίκησης
  - Πολιτιστική Ανάπτυξη και Πολιτική
  - Κρατική Παρέμβαση στον Πολιτιστικό Τομέα
  - Σκοπός και Μέσα πολιτιστικής Πολιτικής
- Πολιτιστική - Πολιτική Διεθνών Οργανισμών (Ουνέσκο, Συμβούλιο Ευρώπης)
- Κοινές Πολιτικές της Ε. Ε. και χρηματοδοτικά ζητήματα
- Συστήματα Πολιτιστικής Διοίκησης στις Ευρωπαϊκές Χώρες και Πολιτιστικοί Προγραμματισμοί στην Ελλάδα
- Κύριοι Πολιτιστικοί Φορείς στην Ελλάδα
- Βασικές Ρυθμίσεις του Πολιτιστικού Τομέα

- 9. Δημόσια Οικονομική και Δημοσιονομική Πολιτική I, II (48 ώρες)**
Κοινό μάθημα με το τμήμα Γενικής Διοίκησης.
- 10. Βάσεις Δεδομένων και Πληροφοριακά Συστήματα Διοίκησης (48 ώρες)**
Κοινό μάθημα με το τμήμα Γενικής Διοίκησης
- 11. Εφαρμογές Πληροφορικής, Ποσοτικών Μεθόδων και Προτύπων Πρόβλεψης στη Λήψη αποφάσεων (48 ώρες)**
Κοινό μάθημα με το τμήμα Γενικής Διοίκησης

**ΤΜΗΜΑ
ΚΟΙΝΟΤΙΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ**

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΚΟΙΝΟΤΙΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ

Α΄ ΤΡΙΜΗΝΟ

1. Θεσμικό Πολιτικό Σύστημα της Ε.Ε. (24 ώρες)
2. Η Εννιαία αγορά της Ε.Κ. (οικονομική και νομική θεώρηση) (48 ώρες)
3. Δημόσια Οικονομική και Νομισματική Πολιτική Ι. (24 ώρες)
4. Εθνικές και Κοινοτικές Πολιτικές κατά τομείς Ι (24 ώρες)
5. Οικονομική και Πολιτική Γεωγραφία των Κρατών Μελών (24 ώρες)
6. Εξωτερικές σχέσεις της Ε.Κ. (θεσμικό πλαίσιο) (24 ώρες)
7. Βάσεις Δεδομένων και πληροφοριακά συστήματα διοίκησης (58 ώρες)

Β΄ ΤΡΙΜΗΝΟ

1. Εθνική Διοίκηση και Ευρωπαϊκή Ένωση. (24 ώρες)
2. Δημόσια Οικονομική και Νομισματική Πολιτική ΙΙ. (24 ώρες)
3. Εθνικές και Κοινοτικές Πολιτικές κατά τομείς ΙΙ (24 ώρες)
4. Ειδικά θέματα κοινοτικής έννομης τάξης. (24 ώρες)
5. Οικονομικές σχέσεις Ελλάδας - Ε.Κ. (24 ώρες)
6. Κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφαλείας (24 ώρες)
7. Εφαρμογές Πληροφορικής, Ποσοτικών Μεθόδων Πρόβλεψης στη λήψη αποφάσεων (48 ώρες).

**ΤΟ ΘΕΣΜΙΚΟ-ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ
ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ**

ΣΚΟΠΟΣ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Με το μάθημα αυτό επιδιώκεται η εμπέδωση και εμβάθυνση των γνώσεων για την Ευρωπαϊκή Ένωση που διαθέτουν οι σπουδαστές της κοινοτικής κατεύθυνσης από την κοινή φάση σπουδών. Παραπέρα όμως επιδιώκεται να προβληματιστούν αναφορικά με την ουσία του υπερεθνικού φαινομένου και ειδικότερα το νέο πόλο άσκησης εξουσίας που βρίσκεται υπεράνω του κράτους. Ο πόλος αυτός επηρεάζει τις πολιτικές των κρατών μελών αλλήλα ταυτόχρονα επηρεάζεται από αυτά στη διαμόρφωση των δικών του πολιτικών. Το μάθημα αυτό, καθώς κι εκείνο που ακολουθεί το επόμενο τρίμηνο με θέμα "Εθνική διοίκηση και Ευρωπαϊκή Ένωση", επιτρέπουν στους διδασκόμενους να συνειδητοποιήσουν την πρόκληση (challenge) που αντιμετωπίζει η χώρα μας από τη συμμετοχή της στο θεσμικό-πολιτικό σύστημα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και να κατανοήσουν καλύτερα τις ευκαιρίες και τους κινδύνους.

Η μελέτη του κοινοτικού συστήματος θέτει αναπόφευκτα ερωτήματα αναφορικά με τη θέση του κράτους μέλους σ' αυτό το σύστημα. Στη δεύτερη και τρίτη ενότητα επιδιώκεται ν' απαντηθεί το ερώτημα τι περιορισμούς θέτει το κοινοτικό σύστημα στην άσκηση των κρατικών αρμοδιοτήτων, ενώ στην τέταρτη και πέμπτη ενότητα επιδιώκεται να απαντηθεί το ερώτημα τι περιθώρια επιρροής διαθέτουν τα κράτη μέλη στη διαμόρφωση των κοινοτικών αποφάσεων και πολιτικών.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. Ιστορική πορεία ευρωπαϊκής οργάνωσης

- 1.1. Η ίδρυση των ευρωπαϊκών οργανισμών συνεργασίας.
- 1.2. Η ίδρυση των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.
- 1.3. Η εμπάθυνση και διεύρυνση των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.
- 1.4. Η ίδρυση της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Στο πλαίσιο αυτής της ενότητας εξετάζονται οι συνθήκες υπό τις οποίες ιδρύθηκαν οι ευρωπαϊκοί οργανισμοί συνεργασίας (Οργανισμός Ευρωπαϊκής Οικονομικής Συνεργασίας, Δυτικο-ευρωπαϊκή Ένωση, Συμβούλιο της Ευρώπης) και οι Ευρωπαϊκές Κοινότητες (ΕΚΑΧ, ΕΟΚ, ΕΚΑΕ). Στη συνέχεια σκιαγραφείται η πορεία εμπάθυνσης και διεύρυνσης των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, με ιδιαίτερη αναφορά στις αντιπαραθέσεις αναφορικά με τους θεσμούς και τους πόρους και τη σημασία της γαλλο-γερμανικής συνεννόησης.

Ακόμη εξετάζεται η συγκυρία που οδήγησε στην υπογραφή της Συνθήκης του Μάαστριχτ και οι δυσκολίες που συνάντησε η επικύρωση της συνθήκης σε ορισμένα κράτη μέλη.

2. Φύση Ευρωπαϊκής Ένωσης

- 2.1. Σύγκριση με διεθνείς οργανισμούς.
- 2.2. Σύγκριση με πολιτειακά μορφώματα.
- 2.3. Επιπτώσεις στην κρατική κυριαρχία.

Στο πλαίσιο αυτής της ενότητας και για την καλύτερη κατανόηση του ενοποιητικού φαινομένου, η Ευρωπαϊκή Ένωση και οι Κοινότητες συγκρίνονται με τους διεθνείς οργανισμούς αφενός και διάφορα πολιτειακά μορφώματα αφετέρου. Αναλύονται τα υπερεθνικά - υπερκρατικά - ομοσπονδιακά χαρακτηριστικά των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και οι επιπτώσεις τους στην κρατική κυριαρχία. Πίθεται το ζήτημα της διαιρετότητας και του πυρήνα της κρατικής κυριαρχίας. Ζητείται από τους διδασκόμενους να αναγνώσουν συνταγματικές διατάξεις και αποσπάσματα δικαστικών αποφάσεων που αναφέρονται σε έννοιες όπως ο περιορισμός και η μεταβίβαση κυριαρχικών δικαιωμάτων. Διερευνώνται οι έννοιες της τυπικής και ουσιαστικής κυριαρχίας, η στατική και η δυναμική αντίληψη της κυριαρχίας, η συνάσκηση της κυριαρχίας και η συλλειτουργική ομοσπονδίαση (cooperative federalism).

3. Λειτουργικό πεδίο, αρμοδιότητες Ευρωπαϊκής Ένωσης

- 3.1. Πεδίο ολοκλήρωσης και πεδίο συνεργασίας.
- 3.2. Αναθέσεις αρμοδιοτήτων και σιωπηρές εξουσίες.
- 3.3. Αποκλειστικές και συντρέχουσες αρμοδιότητες.
- 3.4. Άσκηση συντρέχουσών αρμοδιοτήτων. Αρχή επικουρικότητας.

Στο πλαίσιο αυτής της ενότητας διαγράφεται η δυναμική της διεύρυνσης του λειτουργικού πεδίου της ολοκλήρωσης (φαινόμενο του spill-over) και η σταδιακή συμπερίληψη μη οικονομικών αντικειμένων σ' αυτό το πεδίο.

Επισημαίνεται όμως ότι τα θέματα των high politics παραμένουν στο πεδίο της συνεργασίας. Για τον εντοπισμό των σκοπών και αρμοδιοτήτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης ζητείται από τους διδασκόμενους να αναγνώσουν τα κείμενα των συνθηκών και ορισμένες αποφάσεις του ΔΕΚ που επιλύουν διενέξεις αναφορικά με τη νομική βάση κοινοτικών δράσεων, την επικουρική εξουσιοδότηση του άρθρου 235 συνθ. ΕΚ και τις σιωπηρές εξουσίες (implied powers) των κοινοτικών οργάνων. Στη συνέχεια οι κοινοτικές αρμοδιότητες εξετάζονται σε συνάρτηση με τις κρατικές αρμοδιότητες, με ιδιαίτερη αναφορά στην αρχή της επικουρικότητας. Δίνεται έμφαση στην πρακτική διάσταση αυτής της αρχής που μπορεί να χρησιμοποιηθεί από τα κράτη μέλη ως πρόσχημα για την παρεμπόδιση της κοινοτικής δράσης.

4. Θεσμική συγκρότηση Ευρωπαϊκής Ένωσης

- 4.1. Ενιαίο θεσμικό πλαίσιο.
- 4.2. Ταξινόμησεις των οργάνων.
- 4.3. Αναλυτική παρουσίαση των οργάνων.
- 4.4. Συμπεράσματα.

Στο πλαίσιο αυτής της ενότητας επισημαίνεται κατ'αρχήν η σημασία του ενιαίου θεσμικού πλαισίου. Στη συνέχεια τα όργανα ταξινομούνται με βάση τη συγκρότησή τους (διακυβερνητικά και υπερεθνικά) και τις εξουσίες τους (δικαιοθετικά, δικαιοδοτικά, ελεγκτικά, συμβουλευτικά, πολιτικού προσανατολισμού). Συνάγονται τέλος συμπεράσματα αναφορικά με την αυτονομία και δημοκρατική νομιμοποίηση των οργάνων και την τήρηση της αρχής της διάκρισης των λειτουργιών.

5. Λήψη αποφάσεων

- 5.1. Η προνομοθετική διαδικασία.
- 5.2. Οι νομοθετικές διαδικασίες.
- 5.3. Η κατάρτιση εκτελεστικών πράξεων. Επιτροπολογία.
- 5.4. Η κατάρτιση του προϋπολογισμού.
- 5.5. Συμπεράσματα.

Στο πλαίσιο αυτής της ενότητας εξετάζονται οι κοινοτικές διαδικασίες λήψης αποφάσεων: η προνομοθετική διαδικασία (συμβουλευτικές επιτροπές, διαβουλεύσεις της Επιτροπής με τα ενδιαφερόμενα μέρη), οι τρεις νομοθετικές διαδικασίες (διαβούλευση, συνεργασία, συναπόφαση Συμβουλίου-Κοινοβουλίου), ο ρόλος των συμβουλευτικών οργάνων (Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, Επιτροπή των Περιφερειών), η σύμπραξη των κρατών μελών στην κατάρτιση των εκτελεστικών πράξεων της Επιτροπής στα πλαίσια των ειδικών επιτροπών (επιτροπολογία), η διαδικασία κατάρτισης του προϋπολογισμού σε συνάρτηση με το "περιθώριο ελιγμού" του Ευρωκοινοβουλίου, τις συμφωνίες κατάταξης των δαπανών και τους κανόνες δημοσιονομικής πειθαρχίας. Οι αναλύσεις που προηγήθηκαν επιτρέπουν τη συναγωγή συμπερασμάτων αναφορικά με τις θεσμικές ισορροπίες και τα περιθώρια παρέμβασης των κρατών μελών.

**Η ΕΝΙΑΙΑ ΑΓΟΡΑ
ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ
(ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΝΟΜΙΚΗ ΘΕΩΡΗΣΗ)**

ΣΚΟΠΟΣ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Με τον όρο ενιαία αγορά νοείται καταρχήν ο χώρος χωρίς εσωτερικά σύνορα των 12 κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Κοινότητας. Παράλληλα όμως διαμορφώθηκε και ο Ευρωπαϊκός Οικονομικός Χώρος που περιλαμβάνει τις χώρες ΕΖΕΣ, εντός του οποίου εξασφαλίζεται η ελεύθερη διακίνηση των εμπορευμάτων, των προσώπων, των υπηρεσιών και των κεφαλαίων. Το μάθημα που έχει ως αφετηριακό σημείο τη Λευκή Βίβλο, διερευνά τις θεσμικές και οικονομικές προσαρμογές που έγιναν στις χώρες της Ευρωπαϊκής Κοινότητας για τη δημιουργία της ενιαίας αγοράς καθώς και τα ειδικότερα νομικά ζητήματα που ανέκυψαν. Στη συνέχεια εκτιμώνται οι οφέλη και τα κέρδη που συνεπάγεται η δημιουργία της ενιαίας αγοράς. Τέλος, εξάγονται ορισμένα συμπεράσματα και πιθανολογούνται οι προοπτικές που διαγράφονται από τη δημιουργία της ενιαίας αγοράς.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. Θεσμικό πλαίσιο - Λευκή βίβλος και διεύρυνση της ενιαίας αγοράς προς τις χώρες ΕΖΕΣ (Ευρωπαϊκός Οικονομικός Χώρος)
2. Οικονομική θεώρηση
  - 2.1. Αντικείμενο και οικονομική φιλοσοφία του προγράμματος της εσωτερικής αγοράς.
  - 2.2. Η δημιουργία της ενιαίας αγοράς: δασμοί και ποσοτικοί περιορισμοί, συναλλαγματικοί έλεγχοι, κατάργηση τελωνειακών ελέγχων, κατάργηση των φορολογικών εμποδίων, τεχνικές προδιαγραφές, δημόσιες προμήθειες, ελεύθερη παροχή υπηρεσιών, ελεύθερη διακίνηση προσώπων και επαγγελματιών.
  - 2.3. Ελεύθερη διακίνηση κεφαλαίων, ενιαίος χρηματοπιστωτικός χώρος.
  - 2.4. Οικονομικές επιπτώσεις από τη δημιουργία της ενιαίας αγοράς.
  - 2.5. Συμπεράσματα και προοπτικές από τη δημιουργία της ενιαίας αγοράς.
3. Νομική θεώρηση
  - 3.1. Η νομική προβληματική της ενιαίας εσωτερικής αγοράς: Αποσαφήνιση του περιεχομένου καθεμιάς από τις τέσσερις ελευθερίες καθώς και εισαγωγική μελέτη του ακριβούς περιεχομένου της έννοιας της απαγόρευσης των διακρίσεων λόγω ιθαγένειας.
  - 3.2. Νομολογιακή ερμηνεία της ελεύθερης κυκλοφορίας εμπορευμάτων: Κυρίως η περιπτωσιολογία του άρθρ. 36 συνθΕΟΚ και η διάκριση μεταξύ των δασμών (ή φόρων ισοδυνάμου αποτελέσματος) και της κατ' άρθρ. 95 συνθΕΟΚ εσωτερικής φορολογίας.
  - 3.3. Η εμβέλεια της ελεύθερης κυκλοφορίας εργαζομένων και τα όρια των παρ. 3 initio και 4 του άρθρ. 48 συνθΕΟΚ: Κυρίως η περιπτωσιολογία του κανονισμού 1612/68 και το κοινοτικό σύστημα κοινωνικής ασφάλισης των διακινουμένων πολιτών καθώς και η νομολογία του άρθρ. 48.3-4 για την απασχόληση στη δημόσια διοίκηση.
  - 3.4. Ειδικά νομικά θέματα εσωτερικής αγοράς: Υπό τον τίτλο αυτό συγκεντρώνονται επιμέρους ζητήματα εσωτερικής αγοράς, είτε ιδιαίτερης επικαιρότητας είτε "ελληνικού ενδιαφέροντος", ή.χ. η αμοιβαία αναγνώριση διπλωμάτων και επαγγελματικών τίτλων (οδηγίες 89/48 και 92/51), το καθεστώς των δημοσίων έργων και δημοσίων προμηθειών και η απόκτηση από αλλοδαπούς ακινήτων στις παραμεθόριες περιοχές.

**ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ
ΤΩΝ ΚΡΑΤΩΝ ΜΕΛΩΝ**

ΣΚΟΠΟΣ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Σκοπός του μαθήματος είναι η εξοικείωση των σπουδαστών με τα οικονομικά και πολιτικά δεδομένα των Κρατών Μελών της Ένωσης. Ειδικότερα, από οικονομικής πλευράς επιδιώκεται η εξειδίκευση του θεσμικού πλαισίου λειτουργίας των διαφόρων τομέων των οικονομιών των χωρών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης καθώς και η συγκριτική ανάλυση και εξέλιξή τους. Συγκεκριμένα, εξετάζονται οι στόχοι οικονομικής πολιτικής των διαφόρων τομέων των οικονομιών, το θεσμικό τους πλαίσιο και τα θεσμικά όργανα και μέσα υλοποίησής τους, η διαχρονική τους εξέλιξη και τα συγκριτικά τους πλεονεκτήματα. Ακολουθεί η συγκριτική εξέλιξη των οικονομικών μεγεθών των διαφόρων τομέων των οικονομιών και οι προοπτικές αυτών ενόψει της ΟΝΕ.

Η οικονομική αυτή θεώρηση συμπληρώνεται με εξέταση των πολιτικών και διοικητικών συστημάτων των Κρατών Μελών, περιλαμβανομένου του κρατικού παρεμβατισμού στη λειτουργία της αγοράς και των κοινωνικο-ασφαλιστικών συστημάτων.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

A. Οικονομική γεωγραφία

1. Εξειδίκευση του θεσμικού πλαισίου λειτουργίας των διαφόρων τομέων των οικονομιών των χωρών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
  - 1.1. Δημόσιος τομέας.
  - 1.2. Χρηματοπιστωτικός τομέας.
  - 1.3. Αγορά εργασίας.
  - 1.4. Αγροτικός και περιφερειακός τομέας.
  - 1.5. Βιομηχανικός τομέας.
  - 1.6. Τομέας υπηρεσιών.
  - 1.7. κ.λπ.
2. Συγκριτική Ανάλυση του Θεσμικού Πλαισίου Λειτουργίας Διαφόρων Τομέων των Οικονομιών των Χωρών-Μελών και Εντοπισμός Συγκριτικών Πλεονεκτημάτων.
3. Συγκριτική Εξέλιξη των Οικονομικών Μεγεθών των Διαφόρων Τομέων των Οικονομιών των Χωρών-Μελών της ΕΕ.
4. Προοπτικές των Οικονομιών των Χωρών-Μελών στο Πλαίσιο της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης.

B. Πολιτική γεωγραφία

1. Πολιτικό σύστημα
  - 1.1. Δομικά χαρακτηριστικά.
  - 1.2. Πολιτικά κόμματα.
  - 1.3. Συνδικάτα.
  - 1.4. Αλληλεπιδράσεις πολιτικές δυνάμεις.
2. Διοικητικό σύστημα
  - 2.1. Διοικητική οργάνωση - αποκέντρωση.
  - 2.2. Διοικητικές πράξεις.
  - 2.3. Διοικητική δικαιοσύνη-Συνταγματικά δικαστήρια.
  - 2.4. Καθεστώς δημοσίων υπαλλήλων.
3. Κρατικός παρεμβατισμός
  - 3.1. Πολιτικές ανταγωνισμού.
  - 3.2. Κρατικά μονοπώλια.
  - 3.3. ΔΕΚΟ.
  - 3.4. Κρατικές ενισχύσεις.

4. Κοινωνικο-ασφαλιστικό σύστημα

- 4.1. Οργάνωση.
- 4.2. Ασφαλιστική κάλυψη.
- 4.3. Ασφαλιστικές παροχές.
- 4.4. Χρηματοδότηση.

**ΕΞΩΤΕΡΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ
ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ
(ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ)**

ΣΚΟΠΟΣ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Το μάθημα αυτό αποσκοπεί να παράσχει στους σπουδαστές την αναγκαία γνώση για την κατανόηση:

- α) της ανάγκης της αυτοτελούς παρουσίας της Ε.Κ. στο πεδίο των διεθνών οικονομικών σχέσεων
- β) των προϋποθέσεων για την παρουσία αυτή
- γ) της έκτασης της σχετικής ικανότητας της Ε.Κ. και κυρίως
- δ) του θεσμικού μηχανισμού που διασφαλίζει την ικανότητα αυτή, δηλαδή το πλέγμα των διαδικασιών και οργάνων που προβλέπονται από τη Συνθ.ΕΣΚ (αλλά και τη Συνθ.ΕΚΑΧ, και τη Συνθ.ΕΚΑΕ), όπως τροποποιήθηκε από τη Συνθ.ΕΕ, για τη σύναψη συμβατικών και μη σχέσεων με τρίτες χώρες και διεθνείς οργανισμούς.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. Η συμμετοχή της Ε.Κ. στις διεθνείς σχέσεις
  - 1.1. Η διεθνής προσωπικότητα της Ε.Κ.
  - 1.2. Προσδιοριστικοί συντελεστές της αρμοδιότητας της Ε.Κ. στη διεθνή έννομη τάξη.
  - 1.3. Το καταστατικό πλαίσιο των εξωτερικών σχέσεων της Ε.Κ.
2. Η ικανότητα της Ε.Κ. να συνομολογεί διεθνείς συνθήκες
  - 2.1. Οριοθέτηση της δικαιοπρακτικής ικανότητας της Ε.Κ. στο πεδίο της διεθνούς έννομης τάξης.
  - 2.2. Τυπολογία των συνθηκών που συνομολογεί η Ε.Κ.
  - 2.3. Αμιγώς κοινοτικές συμφωνίες και μικτές συμφωνίες
  - 2.4. Ο ρόλος των κοινοτικών οργάνων στη διαδικασία της συνομολόγησης συνθηκών. Η τεχνική διερεύνηση των προϋποθέσεων, η υποβολή προτάσεων και η διαπραγμάτευση των συνθηκών από την Επιτροπή. Η ειδική περίπτωση του άρθρου 113 της Συνθ.ΕΟΚ. Η συνομολόγηση των συνθηκών από το Συμβούλιο. Ο διευρυνόμενος ρόλος του Κοινοβουλίου. Η γνωμοδοτική αρμοδιότητα του Δικαστηρίου.
  - 2.5. Η εφαρμογή των κοινοτικών συμφωνιών στη διεθνή, την κοινοτική και την εσωτερική έννομη τάξη. Ασυμβίβαστες διαδοχικές συμφωνίες. Η γεωγραφική εφαρμογή των κοινοτικών συμφωνιών.
  - 2.6. Συμφωνίες συνδέσεως. Φύση και εννοιολογικά χαρακτηριστικά της σύνδεσης. Η διαδικασία της συνομολόγησης των συμφωνιών συνδέσεως.
3. Η κοινή εμπορική πολιτική
  - 3.1. Τα καταστατικά ερείσματα της κοινής εμπορικής πολιτικής.
  - 3.2. Η άσκηση της εμπορικής πολιτικής.
4. Σχέσεις της Ε.Κ. με διεθνείς οργανισμούς
5. Η συμμετοχή της Ε.Κ. σε πολυμερείς συμφωνίες
  - 5.1. Οι δυσχέρειες.
  - 5.2. Ο τρόπος συμμετοχής.
6. Η συμμετοχή της Ε.Κ. σε διεθνείς συνδιασκέψεις
7. Η διεθνής εκπροσώπηση της Ε.Κ.
  - 7.1. Το δικαίωμα της παθητικής πρεσβεύσεως της Ε.Κ. Η εκπροσώπηση των κρατών μελών. Η εκπροσώπηση των κρατών μη μελών.
  - 7.2. Το δικαίωμα της ενεργητικής πρεσβεύσεως της Ε.Κ. Η εκπροσώπηση στα κράτη μέλη. Η εκπροσώπηση στα κράτη μη μέλη. Η εκπροσώπηση στους διεθνείς οργανισμούς.

8. Η συμμετοχή της Ε.Κ. στη διαδικασία της διεθνούς ανάπτυξης

- 8.1. Οι προσδιοριστικοί παράγοντες.
- 8.2. Η χορήγηση επισιτιστικής βοήθειας.
- 8.3. Το σύστημα των γενικευμένων δασμολογικών προτιμήσεων. Η κοινοτική διάσταση. Ιστορικό. Χαρακτηριστικά και μηχανισμός του συστήματος. Αποτίμηση της αποτελεσματικότητάς του.
- 8.4. Διαφοροποιήσεις και καινοτομίες στο περιφερειακό πλαίσιο της αναπτυξιακής συνεργασίας. Το πρότυπο της συμφωνίας της Λομέ. Εμπορική συνεργασία. Το σύστημα Stabex. Το σύστημα Minex. Η χορήγηση οικονομικής βοήθειας από την Ε.Κ. Βιομηχανική και γεωργική συνεργασία.
- 8.5. Αξιολόγηση της κοινοτικής συμβολής.

9. Η διαμόρφωση της κοινοτικής πολιτικής στο πεδίο των εξωτερικών σχέσεων

- 9.1. Προσδιοριστικοί παράγοντες και η αλληλεπενέργειά τους.
- 9.2. Ο μηχανισμός της λήψης αποφάσεων.
- 9.3. Η επίδραση των ομάδων οικονομικών συμφερόντων.
- 9.4. Αποκλίνοντες στόχοι της εξωτερικής πολιτικής των κρατών μελών.
- 9.5. Η στάση των εθνικών λειτουργιών.

10. Η διεθνής ευθύνη της Ε.Κ.

- 10.1. Η παθητική ευθύνη της Ε.Κ. Αναγνώριση της εξωσυμβατικής ευθύνης. Αναγνώριση της ευθύνης αναφορικά με την εκπλήρωση συμφωνίας.
- 10.2. Η ενεργητική ευθύνη της Ε.Κ.

**ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ
ΚΟΙΝΟΤΙΚΗΣ ΕΝΝΟΜΗΣ ΤΑΞΗΣ**

ΣΚΟΠΟΣ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Ο καθορισμός του περιεχομένου του μαθήματος λαμβάνει υπόψη δύο κυρίως παραμέτρους : πρώτο, την αποφυγή επαναλήψεων και επικαλύψεων με άλλα μαθήματα της Σχολής, δεύτερο την αποστολή των σπουδαστών μετά την αποφοίτησή τους.

Ως προς την πρώτη παράμετρο θα πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι, πέραν των γενικών εισαγωγικών γνώσεων κοινοτικού δικαίου που οι σπουδαστές κοινοτικής κατεύθυνσης κατά κανόνα θα διαθέτουν από τις πανεπιστημιακές τους σπουδές, θέματα κοινοτικού δικαίου διδάσκονται σε μεγάλη έκταση και στο πλαίσιο των προγραμμάτων της Σχολής : στην κοινή φάση σπουδών προσφέρονται οι απαραίτητες βασικές γνώσεις περί "των οργάνων, των επί μέρους πολιτικών και του Δικαίου της ΕΟΚ" (βλ. Πρόγραμμα σπουδών προεισαγωγικής εκπαίδευσης 1993, σελ.45, μάθημα ΚΦ106Α-Β "Οι Διεθνείς Οργανισμοί και οι Ευρωπαϊκές Κοινότητες"), ενώ πολλή από τα μαθήματα της ειδικής φάσης επιβάλλουν έκ των πραγμάτων ενασχόληση σε βάθος με νομικά ζητήματα ποικίλου αντικειμένου (κυρίως τα μαθήματα για το θεσμοπολιτικό σύστημα της ΕΟΚ, την εσωτερική αγορά, τις πολιτικές και τις εξωτερικές σχέσεις). Κατά τον καθορισμό συνεπώς του περιεχομένου του μαθήματος "Ειδικά θέματα κοινοτικής έννομης τάξης" λαμβάνεται πρόνοια ώστε τόσο η αναφορά στις βασικές αρχές και ζητήματα της κοινοτικής έννομης τάξης όσο και η ενασχόληση με εξειδικευμένα θέματα ουσιαστικού κοινοτικού δικαίου να περιορισθεί στο ελάχιστο απαραίτητο.

Η δεύτερη παράμετρος αποτελεί βεβαίως συνάρτηση των σκοπών που η Διοίκηση επιθυμεί να εξυπηρετήσει με τη δημιουργία στελεχών "κοινοτικής κατεύθυνσης". Η σχετική απόφαση (ΦΕΚ Β' 142/92) δεν αναφέρεται στο ουσιαστικό περιεχόμενο της επιμόρφωσης που τα στελέχη αυτά θα πρέπει να λάβουν, εν πάση όμως περιπτώσει είναι σαφές ότι θα πρόκειται για στελέχη αν όχι με ολοκληρωμένη κατάρτιση, τουλάχιστον με στέρεες βάσεις σε κάθε επιστημονικό κλάδο της κοινοτικής ενοποίησης. Γενικού δηλ. χαρακτήρα γνώσεις δεν είναι επαρκείς. Οι νομικές κατά συνέπεια γνώσεις που θα πρέπει να τους παρασχεθούν στο πλαίσιο του μαθήματος "Ειδικά θέματα κοινοτικής έννομης τάξης" θα πρέπει, σχηματικά, να βρίσκονται στο ενδιάμεσο μεταξύ ενός διεπιστημονικού background του κοινοτικού φαινομένου και μιάς πλήρους νομικής κατάρτισης, και κατά το δυνατό βέβαια προς τη δεύτερη εκδοχή.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. Βασική προβληματική της κοινοτικής έννομης τάξης

Πρόκειται για υπενθύμιση-επανάληψη των βασικών αρχών και ζητημάτων της κοινοτικής έννομης τάξης, που οι σπουδαστές υποτίθεται ότι γνωρίζουν από τις πανεπιστημιακές τους σπουδές και την κοινή φάση των προγραμμάτων της Σχολής.

Τρεις λόγοι το επιβάλλουν ως αναγκαστικό :

- η αναγκαιότητα σύνδεσης των εξειδικευμένων μαθημάτων της β' φάσης σπουδών με τις υπάρχουσες ήδη γνώσεις των σπουδαστών
- η επιβεβαίωση από τον υπεύθυνο του μαθήματος της πράγματι υπάρξεως των γνώσεων αυτών και η κάλυψη των τυχόν κενών
- η εξοικείωση του διδάσκοντος με τους σπουδαστές στο πεδίο του γνωστικού αντικείμενου του κοινοτικού δικαίου.

Η υπενθύμιση-επανάληψη θα επικεντρωθεί στις πηγές και αρχές του κοινοτικού δικαίου και στα ζητήματα ένδικης προστασίας.

2. Δικονομία της κοινοτικής δικαιοδοσίας

- 2.1. Συγκρότηση και λειτουργία των υπηρεσιών του Δικαστηρίου και Πρωτοδικείου των Ευρ. Κοινοτήτων (με έμφαση στις εσωτερικές υπηρεσίες τους).
- 2.2. Αρμοδιότητες και κατανομή αρμοδιοτήτων μεταξύ των δύο δικαστηρίων.
- 2.3. Βασικές αρχές και διατάξεις διαδικασίας (όπως προκύπτουν κυρίως από τους οργανισμούς και εσωτ. κανονισμούς λειτουργίας).

3. Ακυρωτική προσφυγή και προσφυγή επί παραλείψει (άρθρ.173 και 175 συνθ.ΕΟΚ)

- 3.1. Η έννομη θέση του Κράτους μέλους, είτε με την ιδιότητά του ως προσφεύγοντος, είτε με άλλη δικονομική ιδιότητα, π.χ. παρεμβαίνοντος.
- 3.2. Οι τέσσερις λόγοι ακυρώσεως που το άρθρ.173 προβλέπει, δηλ. αναρμοδιότητα, παράβαση ουσιώδους τύπου, παράβαση της συνθήκης και κατάχρηση εξουσίας.
- 3.3. (Δευτερευόντως) το ζήτημα της ενεργητικής και παθητικής νομιμοποίησης του Ευρ.Κοινοβουλίου, το δικαίωμα προσφυγής των φυσικών και νομικών προσώπων και οι ιδιαιτερότητες του άρθρ.175.

4. Η προσφυγή εναντίον Κρατών μελών για παράβαση υποχρεώσεων (άρθρ.169 συνθ.ΕΟΚ)

- 4.1. Η διαδικασία εφαρμογής του άρθρ. 169, όπως έχει διαμορφωθεί στην πράξη, καθώς και η νομολογία του ΔΕΚ για τα τυπικά ελαττώματα της διαδικασίας και τις προσεπτόμενες στα Κράτη μέλη παραβιάσεις.

4.2. Το ζήτημα των συνεπειών που η καταδικαστική απόφαση του ΔΕΚ επιφέρει, όχι μόνο ως προς την υποχρέωση συμμόρφωσης του Κράτους αλλά και έναντι τρίτων.

5. Η συμμόρφωση των Κρατών μελών προς τις κοινοτικές υποχρεώσεις

5.1. Έκδοση κανονιστικών πράξεων κατ'εφαρμογήν οδηγιών ή άλλων κοινοτικών διατάξεων.

5.2. Επιπτώσεις και τυχόν erga omnes ισχύς των αποφάσεων του ΔΕΚ που εκδίδονται βάσει των άρθρων 169 (παραπομπή στο μάθημα 4) και 177 συνθ.ΕΟΚ, περιλαμβανομένου και του θέματος της αναδρομικότητας.

5.3. Αποζημιωτική ευθύνη του Κράτους για τις παραβιάσεις του κοινοτικού δικαίου. Πρόκειται για "νέο" αντικείμενο του κοινοτικού δικαίου που έχει την αφετηρία του στη θεμελιώδη απόφαση Francovich του Νοεμβρίου 1991 (κυρίως οι προϋποθέσεις ευθύνης του Κράτους για την από μέρους οργάνων του παραβίαση του κοινοτικού δικαίου και η εξέλιξη που η νομολογία αυτή θα γνωρίσει, κυρίως η τυχόν διεύρυνση της εμβέλειάς της υπό το φως νέων προδικαστικών ερωτημάτων που τίθενται στο κοινοτικό Δικαστήριο).

6. Το ιδ.δ.δ. της κοινοτικής έννομης τάξης

6.1. Βασικές αρχές λειτουργίας των συμβάσεων των Βρυξελλών της 27.9.1968 για τη διεθνή δικαιοδοσία και εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις (ν.1814/88) και της Ρώμης της 19.6.1980 για το εφαρμοστέο δίκαιο στις συμβατικές ενочές (ν.1792/88).

6.2. "Ελληνικού" ενδιαφέροντος θέματα των συμβάσεων (λ.χ. συμβάσεις εργασίας, μισθώσεις ακινήτων διακοπών).

6.3. Το ζήτημα της "παράλληλης" εφαρμογής των διατάξεων της Σύμβασης των Βρυξελλών στις χώρες ΕΖΕΣ (βάσει της σύμβασης Λουγκάνο της 16.9.1988).

7. Θεμελιώδη δικαιώματα και κοινοτική έννομη τάξη

7.1. Αποσαφήνιση των διάφορων κατηγοριοποιήσεων των θεμελιωδών δικαιωμάτων και έμφαση στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση της 4.11.1950 (ν.δ.53/74) που παλαιότερα νομολογιακά, σήμερα δε με τη συνθήκη του Μάαστριχτ, αποτελεί sui generis πηγή του κοινοτικού δικαίου.

7.2. Ουσιαστικές διατάξεις της Σύμβασης και σχετική νομολογία του ΔΕΚ.

8. Η εφαρμογή του κοινοτικού δικαίου στην Ελλάδα και οι ελληνικές υποθέσεις του ΔΕΚ

Παρουσίαση της ελληνικής νομολογίας κοινοτικού δικαίου, καθώς και των ελληνικού ενδιαφέροντος υποθέσεων του ΔΕΚ. Η παρουσίαση θα έχει "επαναληπτικό" τρόπον τινά χαρακτήρα, δεδομένου ότι αναφορά στη νομολογία αυτή θα έχει ασφαλιώς γίνει στο πλαίσιο των προηγούμενων μαθημάτων.

9. Θέματα επικαιρότητας

Με τα τελευταία μαθήματα αποσκοπείται η κάλυψη ζητημάτων που δεν περιλαμβάνονται στα διδασκόμενα αντικείμενα, παρουσίασαν όμως το τελευταίο χρονικό διάστημα σημαντικές εξελίξεις, ή.χ. τα δικαιώματα των πολιτών των τρίτων χωρών, η Σύμβαση του Σένγκεν του 1990 και η συμβατότητά της με προγενέστερες συμβάσεις για το άσυλο, την προστασία των προσωπικών δεδομένων κ.λπ.

**ΘΕΩΡΙΑ ΚΑΙ ΠΡΑΚΤΙΚΗ
ΚΟΙΝΟΤΙΚΩΝ ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΕΩΝ**

ΣΚΟΠΟΣ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Με το μάθημα αυτό επιδιώκεται η εξοικείωση των μελλοντικών χειριστών των κοινοτικών υποθέσεων με τα πλαίσια, μεθόδους και τεχνικές των κοινοτικών διαπραγματεύσεων. Η εκμάθηση βασίζεται στο συνδυασμό θεωρητικών και πρακτικών μεθόδων και γνώσεων.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

- 1. Θεωρία διεθνών διαπραγματεύσεων**
  - 1.1. Πλαίσια και επίπεδα διαπραγματεύσεων.
  - 1.2. Διαπραγματευτική στρατηγική.
  - 1.3. Διαπραγματευτική τακτική.
  - 1.4. Προσόντα διαπραγματευστών.

- 2. Διαβουλεύσεις και διαπραγματεύσεις στην Ε.Κ./Ε.Ε.**
  - 2.1. Πλαίσια και επίπεδα διαβουλεύσεων και διαπραγματεύσεων.
  - 2.2. Στόχοι, μέθοδοι διαπραγματεύσεων: κατασκευή συμμαχιών, σύνδεση-αποσύνδεση θεμάτων.
  - 2.3. Ο ρόλος των μονίμων αντιπροσωπειών και του COREPER.
  - 2.4. Η επιρροή των ομάδων πίεσης.

- 3. Εμπειρίες σφαιρικών διαπραγματεύσεων**
  - 3.1. Οι διαπραγματεύσεις για την Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη.
  - 3.2. Οι διαπραγματεύσεις για την Πολιτική Ένωση.
  - 3.3. Οι διαπραγματεύσεις για την Οικονομική και Νομισματική Ένωση.
  - 3.4. Συμπεράσματα.

- 4. Εμπειρίες τομεακών διαπραγματεύσεων**
  - 4.1. Οδηγίες για τα δικαιώματα των εργαζομένων.
  - 4.2. Οδηγίες για την προστασία των καταναλωτών.
  - 4.3. Οδηγίες για την προστασία του περιβάλλοντος.
  - 4.4. Συμπεράσματα.

- 5. Προσομοίωση κοινοτικών διαπραγματεύσεων**

**ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ
ΕΛΛΑΔΑΣ-ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ**

ΣΚΟΠΟΣ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Το μάθημα έχει ως στόχο να παρουσιάσει και να αναλύσει στους σπουδαστές τη "διαδρομή" των οικονομικών σχέσεων της χώρας μας με την Ευρωπαϊκή Κοινότητα, σε όλη την μεταπολεμική περίοδο. Στην παρουσίαση των διαφόρων θεμάτων παρακολουθούμε την χρονική διαδοχή των "φάσεων" προοδευτικής σύσφιξης των σχέσεων αυτών, αλλιά, ταυτόχρονα, εξετάζονται κριτικά τα δεδομένα κάθε περιόδου, οι επιπτώσεις από την σταδιακή ενσωμάτωση της ελληνικής οικονομίας στην ευρωπαϊκή και οι προοπτικές.

Με τον σχεδιασμό του περιεχομένου του μαθήματος και ειδικότερα με τον λειτουργικό συνδυασμό θεωρίας και πρακτικών πληροφοριών, πιστεύουμε ότι εξυπηρετείται η ολοκληρωμένη προετοιμασία των σπουδαστών.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. Η Περίοδος της Συμφωνίας Σύνδεσης

- 1.1. Το θεσμικό πλαίσιο των οικονομικών σχέσεων Ελλάδας-Κοινότητας.
- 1.2. Ρυθμίσεις για τους επιμέρους τομείς της Οικονομίας.
- 1.3. Επιδόσεις της Ελληνικής Οικονομίας κατά τομείς.
- 1.4. Συνοδική αξιολόγηση των εμπειριών από τη λειτουργία της Συμφωνίας Σύνδεσης.

2. Ενταξη στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα

- 2.1. Η προετοιμασία της Ενταξης-Οικονομικά και θεσμικά δεδομένα.
- 2.2. Οι νέες ρυθμίσεις: Υποχρεώσεις και Ευκαιρίες για την Ελληνική Οικονομία στο νέο πλαίσιο σχέσεων.
- 2.3. Η συμμετοχή της Ελλάδος στα Όργανα Αποφάσεων της Κοινότητας.
- 2.4. Ροές Κοινοτικών Πόρων και Αξιοποίησή τους.
- 2.5. Αποτελέσματα κατά τομείς.

3. Ενοποίηση της Ευρωπαϊκής Αγοράς

- 3.1. Τα νέα οικονομικά δεδομένα στην Ελλάδα και την Κοινότητα.
- 3.2. Επιπτώσεις κατά τομέα της Οικονομίας.
- 3.3. Οι Νέοι θεσμοί για "συνοχή" και "ανάπτυξη".

4. Ευρωπαϊκή Ένωση - Προοπτικές και Προϋποθέσεις συμμετοχής

**ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΤΗΣ Ε.Κ.
ΜΕ ΤΡΙΤΕΣ ΧΩΡΕΣ**

ΣΚΟΠΟΣ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Ο πρωταγωνιστικός ρόλος της Ευρωπαϊκής Κοινότητας στις εξελίξεις στο διεθνές εμπόριο, τις διεθνείς κινήσεις κεφαλαίων και τη δραστηριότητα των διεθνών επιχειρήσεων, κάνει απαραίτητη την εξέταση του θεσμικού πλαισίου στο οποίο ο ρόλος αυτός διαμορφώθηκε, καθώς και των πρακτικών μορφών με τις οποίες εκφράστηκε στη διεθνή οικονομική σκηνή.

Στη διάρκεια αυτού του μαθήματος θα παρουσιαστούν -κατάλληλα οργανωμένες- οι πληροφορίες που θα επιτρέψουν την κατανόηση εκ μέρους των σπουδαστών:

- α) των παραγόντων οι οποίοι επηρέασαν διαχρονικά τις οικονομικές σχέσεις της Ευρωπαϊκής Κοινότητας με διάφορες χώρες ή ομάδες χωρών
- β) των προβλημάτων που ανέκυψαν κατά την εξέλιξη των σχέσεων αυτών και του τρόπου επίλυσης των προβλημάτων
- γ) των κρίσιμων στοιχείων που εκτιμάται ότι θα καθορίσουν τις μελλοντικές εξελίξεις στους παραπάνω τομείς.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. Εισαγωγή-Θεσμικό πλαίσιο των Εξωτερικών Οικονομικών Σχέσεων της Κοινότητας.
2. Ευρώπη-Μεσόγειος
  - 2.1. Ιστορικό υπόβαθρο.
  - 2.2. Οι οικονομίες των Μεσογειακών χωρών.
  - 2.3. Οι πρώτες συμφωνίες.
  - 2.4. Βιομηχανικά προϊόντα - "Ευαίσθητοι" τομείς.
  - 2.5. Μετανάστευση και αγορές εργασίας.
  - 2.6. Μεσογειακή πολιτική της Ε.Κ. -Νέες πρωτοβουλίες και προοπτικές.
3. Ευρώπη και ΕΖΕΣ
  - 3.1. Οι οικονομίες των χωρών ΕΖΕΣ.
  - 3.2. Εξελιξίσεις στις εμπορικές σχέσεις με την Ε.Κ.
  - 3.3. Προοπτικές διεύρυνσης της Ε.Κ.
4. Κοινότητα και Αναπτυσσόμενες χώρες
  - 4.1. Ιστορική ανασκόπηση των πολιτικών και οικονομικών σχέσεων.
  - 4.2. Μορφές οικονομικής βοήθειας και συνεργασίας.
5. Οι Σχέσεις με τις χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης
  - 5.1. Το παρελθόν των σχέσεων με τις χώρες COMECON.
  - 5.2. Οικονομική μεταρρύθμιση στην Κ. & Α. Ευρώπη.
  - 5.3. Βαλκανικές χώρες.
  - 5.4. Τεχνική βοήθεια-Εμπορικές σχέσεις-Άμεσες επενδύσεις.
  - 5.5. Προοπτικές.
6. Η Ευρωπαϊκή Κοινότητα και οι Νέες Ρυθμίσεις Διεθνούς Εμπορίου
7. Ειδικά θέματα Διεθνών Οικονομικών Σχέσεων
  - 7.1. Τα Αγροτικά προϊόντα στο πλαίσιο της GATT.
  - 7.2. "Ευαίσθητα" βιομηχανικά προϊόντα και διεθνές εμπόριο.
  - 7.3. Διεθνείς επενδύσεις στην Ευρώπη και ευρωπαϊκές διεθνείς επιχειρήσεις.
  - 7.4. ΕΟΚ-ΗΠΑ-Ιαπωνία: Παρελθόν σχέσεων και προοπτικές.
  - 7.5. Ανταγωνισμός με τις νεοβιομηχανικές χώρες.

ΣΚΟΠΟΣ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Σκοπός του μαθήματος αυτού είναι η κατανόηση από τους σπουδαστές:

- α) της σκοπιμότητας της ασκήσεως και των δυνατοτήτων κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας από την Ε.Κ. σε συνάρτηση με την ανέλιξη της οικονομικής ολοκλήρωσης, από την άποψη της αλληλεπενέργειάς τους, και τις απαιτήσεις του νέου διεθνούς περιβάλλοντος.
- β) Των θετικών και αρνητικών παραγόντων που επιδρούν και προσδιορίζουν τη διαμόρφωση και την άσκηση των πολιτικών αυτών
- γ) Του θεσμικού πλαισίου και του πεδίου εφαρμογής τους

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. Η Πολιτική Συνεργασία

- 1.1. Οι προηγηθείσες απόπειρες. Η Ευρωπαϊκή Αμυντική Κοινότητα. Το Σχέδιο Φουσέ.
- 1.2. Η ιστορική εξέλιξη της Πολιτικής Συνεργασίας. Η διάσκεψη κορυφής της Χάγης. Η έκθεση του Λουξεμβούργου. Η Έκθεση της Κοπεγχάγης. Η Δήλωση της Ευρωπαϊκής Ταυτότητας. Η διάσκεψη κορυφής του Παρισιού. Η Έκθεση Τίντεμανς. Η Έκθεση του Λονδίνου. Η Πανηγυρική Διακήρυξη της Στουτγάρδης. Η Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη.
- 1.3. Ο θεσμικός μηχανισμός και η λειτουργία της Πολιτικής Συνεργασίας. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο. Η Διάσκεψη των Υπουργών. Η Πολιτική Επιτροπή. Οι Ομάδες Εργασίας. Οι Ευρωπαίοι Ανταποκριτές. Το Δίκτυο COREU. Οι Πρεσβείες των κρατών μελών. Ο ρόλος της προεδρίας.
- 1.4. Χαρακτηριστικά της Πολιτικής Συνεργασίας.
- 1.5. Διαφορές και αλληλεπενέργεια του κοινοτικού μηχανισμού και του μηχανισμού της Πολιτικής Συνεργασίας.
- 1.6. Επιτεύξεις και ανεπάρκειες της Πολιτικής Συνεργασίας.

2. Η Κοινή Εξωτερική Πολιτική

- 2.1. Η επίδραση των συστημικών παραγόντων στην διατύπωση των διατάξεων της ΚΕΠ στη Συνθήκη του Μάαστριχτ.
- 2.2. Η ταυτότητα της Ευρωπαϊκής Ένωσης στο διεθνές πεδίο.
- 2.3. Ποιοτική διαφοροποίηση της ΚΕΠ σε σχέση με την Πολιτική Συνεργασία.
- 2.4. Σκοποί και πεδίο εφαρμογής της ΚΕΠ.
- 2.5. Η εφαρμογή της ΚΕΠ.
- 2.6. Το θεσμικό πλαίσιο της ΚΕΠ.
- 2.7. Αποτίμηση και προοπτικές.

3. Η Ασφάλεια

- 3.1. Η διάσταση της Ασφάλειας στην ευρωπαϊκή ολοκλήρωση. Από το σχέδιο Φουσέ στην Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη.
- 3.2. Η ίδρυση της Δ.Ε.Ε. και η επαναδραστηριοποίησή της.
- 3.3. Το θεσμικό πλέγμα της ευρωπαϊκής ασφάλειας. Οι διαπλεκόμενοι οργανισμοί ΔΕΕ-NATO-ΔΑΣΕ.
- 3.4. Η πτυχή της Ασφάλειας στη Διακυβερνητική Διάσκεψη για την Πολιτική Ένωση.
- 3.5. Οι διατάξεις της συνθήκης του Μάαστριχτ.
- 3.6. Η τριγωνική σχέση Δ.Ε.Ε.-NATO-Ευρωπαϊκή Ένωση.
- 3.7. Οι εξελίξεις μετά το Μάαστριχτ.
- 3.8. Οι προοπτικές για την Ευρωπαϊκή Αμυντική Ταυτότητα.

1